

ekmek ve gül

Kadınlar

Yoksulluğa
Şiddete
Sömürüye
Karsi!

burada!

Yaşasın 8 Mart!

Dilan U.

/EkmekveGül

posta@ekmekvegul.net

@ekmekvegul

/ekmekvegul

f

İÇİNDEKİLER

Tarihin tozlu sayfalarında değil işçi kadınların mücadelesinde.....	3
Hazan İLİK	
Çözüm bol da uygulamak isteyene.....	5
Büşra KAYA	
Herkes kendi alanından ama hep birlikte: 8 Mart Şenliği.....	5
Sendikal mücadeleye hegemonik gölge.....	6
Satı BURUNUCU	
'Hiç böyle bir seçeneğimiz olmamıştı'.....	8
Elif TURGUT	
'İnsan olduğumuzu hatırlasınlar'.....	8
Berivan AYÇİÇEK	
Rant belediyeçiliğine karşı kendimize bir şans verelim.....	9
Adile DOĞAN	
Yeniden Refah'ı haklarımıza saldıranlardan tanyo ruz.....	9
'Mahallemizi birlikte yönetelim'.....	9
Ülkü AKKAYA	
Dünün karanlığı bugünün felaketini anlatıyormuş.....	10
Her gece yaşam üçgeni belirlemekten uykusuz kaldık.....	10
'Ev alma hayalimiz kalmadı'.....	10
Gizem ÇELİK	
Benim emeğim, benim kentim, benim sözüm!.....	11
Kentler halkındır, halk yönetsin.....	12
Açızmaçız ama varız kardeşlerim.....	14
Filiz GÜR	
ÇEDES'e MESEM'e bütçe var, çocuklarımız için gıdaya yok.....	15
İlkem SEVİNÇ	
Biz bitti demeden bitmeyecek.....	15
Özlem Boyraz ÖZEL	
Emeğin kentinde emekçi kadın aday.....	16
Cemre KAVUKER	
'Benim derdim onun derdi'.....	16
Cesaret veriyorlar.....	17
Gerçekten çalışana oy vereceğim.....	17
Derya COŞKUN	
Mamak'takadınları yıllardır yanyana.....	18
İlke İŞİK	
Kadınlar mahalledeki sorunları birlikte çözecek..	18
Gülten DOKUYAN	
İşçi kadınlar kentlerini yönetmeye aday.....	19
Eren SARAN	
Barışın, özgürlüğün, eşitliğin Newroz'u.....	20
'Emeğimizin karşılığı tehdit ve hakaret'.....	20
KİTAP.....	21
SAĞLIK.....	22
MEKTUBUMUZ VAR.....	23
FİLM.....	24

Fotoğraf: Pexels

Köhneyi uğurlarken...

Nergis buketlerini görür görmez baharın kokusunu duymuyor musunuz siz de? Nergis. Yeniden başlamak, umut, yani; bahar... Newroz, Noruz... Yeni gün! Yeniden doğmak, toprağa düşen her bir tohum gibi dipteki karanlığın içinde yeşermenin yolunu bulmak.

Bu coğrafyada birçok ülkede baharın gelişi kutlanır. Ateşin üzerinden her atladığında bütün gam ve kederin yanıp, küle dönüşmesi düşünür. Gam ve kederlerimizin zerre zerre biriktiği, çatlak kaşlarla günlerimizin geçtiği günlerde baharın gelişi içimizi ısıtsın. Mart ayı, biz kadınların, emekçilerin ayı.

"Söz veriyorum
Tüm dünyada ödenene kadar alın teri Susmayacağım

Sözcükler boğsa da beni" diyor Sen-nur Sezer.

Şöyle bir silkelenenin vakti gelmedi mi sizce? Bahar temizliği misali bütün umutsuzlukları söküp atmanın zamanı gelmedi mi?

Zor bir senenin ardından gidiyoruz 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'ne kız kardeşim, geçtiğimiz sene bu zamanları hatırla, köprüler kuruyorduk memleketin dört bir yanından depremde kız kardeşlerimiz için... Yine bin bir türlü yalan dolanla dolduruluyordu kulaklarımız. Seçim vaatleri, rivayette kaldı hepsi.

Yine benle sen kaldık birbirimize. Önümüzde yine seçim süreci. Yine başlamışlar oradan buradan rivayetler söylemeye, bizi birbirimize düşürmeye ant içmişler. "Oya karşı sadaka" olmuş yine dinleri imanları. Vatan diyor, mil-

let diyor, din diyor... Diyor da diyor.

Dergimizin bu sayısında yine memleketin dört bir yanında, sermayenin tüm imkanlarını kullanarak halka yalanlarıyla seslenenlere karşı emekten yana sesleniyor kadınlar. "Kentler halkındır, halk yönetsin" diyor kadınlar. Kreş istiyor, aşevi istiyor, güvenle yaşayabileceği kentler istiyor. Tabii söz sahibi olmak da istiyor.

Dergimiz baharın gelişini duyuruyor, "Zemheriyi el ele atlattık, birlikte neleri atlatmayız" ki diyor.

Derginin sayfalarını nerede çevirmeye başladysan başla, eline ulaştıysa dört bir yandan kadınların sesi, inan ki umutsuzluğa geçit yok. Köhneleri yı-kıp yenileri inşa etmek için kız kardeşlerinin olduğunu hatırla.

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

Kapak çizimi: Dilan Mine Uğurlu/Ekmek ve Gül

evrensel

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.

Türü: Yaygın süreli
Bülten Basın Yayın Reklamcılık
Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz
Genel Yayın Yönetmeni: Hakkı Özdal
Sorumlu Yazışleri Müdürü: Görkem Kınacı

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkcı İş Merkezi No: 2
K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım AŞ **İstanbul Baskı:** Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62 **Adana Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA **Ankara Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Saray Osmangazi Mh. Sütçü İmam Sk. 2108 Sk. No: 33 Pursaklar/ANKARA **İzmir Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Metal İşleri San. Sit. 2. Cadde No.93 Kısıkköy, Menderes/İzmir

8 MART DÜNYA EMEKÇİ KADINLAR GÜNÜ:

Tarihin tozlu sayfalarında değil işçi kadınların mücadelesinde

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

Hazan İLİK

8 Mart geldi çattı. Güneşten temimize ulaşan ışığın, içimizi de ısıttığı zamanlardayız şimdi. Tüm takvimlerden, yer kürenin her bir parçasından biriktirdiği eşitlik türküsünü söyleyen kadınların tarihini de yeniden gösterir bize güneşi. Tanıklık ettiği mücadeleleri, hem ekmek hem de gül isteyen kadınların her birini bir ışık parçası olarak, kadınlara yol göstermesi için gönderir dünyaya. Nasıl ki her kışın bir baharı varsa, en kötü gecelerin de bir sabahı olduğunu hatırlatır. Umuda ihtiyacımız olan şu günlerde, hafızamızı tazeleyelim öyleyse.

KADINLAR TERK EDİLDİKLERİ DİPSİZ KUYUDAN ÇIKIYOR

Sefalet ücreti, uzun çalışma saatleri, sağlığa aykırı çalışma ve yaşam koşulları, ağır bakım yükü, aile, sosyal, politik ve ekonomik yaşamda haklardan yoksunluk... Kadınlar, Çarlık iktidarı, din ve koca baskısıyla hayatta kalmaya çalışıyor, bir somun ekmeği dahi karşılayamadığı bir yoksulluk içinde yaşıyordu. Çarlık Rusyası da dahil olmak üzere kadınlar Sanayi Devrimi'nin et-

kisiyle hızlıca iş gücüne çekiliyor ve "modernleşmenin" görkemli ışıkları onların atıldığı dipsiz kuyuyu aydınlatmıyordu.

8 Mart'ın tarihi, kitaplara yazılmayan emekçi kadınların tarihidir. Deniz aşırı ülkelerden yanı başımıza, milyonlarca emekçi kadının yaşamaya ve yazmaya devam ettiği bu tarih, büyük şirketlerin televizyonlarda gördüğümüz 8 Mart kliplerinde yer bulmaz kendine. Oysa 8 Mart*, 1917'de Petrograd'lı kadın işçilerin savaşa, açlığa ve Çarlık rejimine karşı gerçekleştirdikleri büyük gösterilerle Şubat Devriminin fitilini ateşledikleri gündür. Bugünden aylar sonra, kadın işçilerin sömürü ve tahakküm ilişkilerini yıkmak üzere verdikleri mücadele Ekim Devrimiyle taçlanacak, işçi ve köylü kadınlar ilk kez, çok eşliliğin yasaklanması, şiddet ve cinsel saldırı suçunun ceza yasanı kapsamına alınması gibi yasalardan başlayarak, hızla tam eşitlik için adımlar atacaktı. Böylece 1921'de toplanan İkinci Uluslararası Komünist Kadınlar Konferansı 8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü'nü dünyanın tüm ülkelerinde aynı anda kutlanacak ortak gün olarak belirledi. 1910'da İkinci Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı'nda Clara Zetkin'in önerisiyle alınan

karar doğrultusunda Uluslararası Kadınlar Günü zaten düzenleniyordu fakat o güne kadar tek bir ortak günü olmamıştı. Ama talepleri ortaklaşıyordu: Seçme ve seçilme hakkı, sekiz saatlik iş günü, eşit işe eşit ücret, ücretsiz sağlık ve eğitim, kreş ve anaokullarının hizmete sokulması, barış, ekmek...

SORUNLAR VE MÜCADELE TARİHİN TOZLU SAYFALARINDA MI?

Talepler oldukça tanıdık değil mi? Kadınların 107 yıl önce, belki daha öncesinde yaşadığı sorunlar ve formüle ettiği talepler; bugün işçi, emekçi kadınların kendi aralarında yaptığı sohbetlere, bir araya geldiği etkinliklere, seslerini çıkarmak için indirdiği alanlara konu oluyor. Kadınlar güvencesiz ve kayıt dışı istihdam

ediliyor, patronun keyfine göre işten çıkartılabiliyor. Sağlıkta özelleştirme kadınların, kendileri ve çocukları için sağlık hizmeti alamamasına yol açıyor, yaşlı ve çocuk bakımı kadınların sırtlarında büyüyen bir yük olarak kalmaya devam ediyor. İşçi ve emekçi kadınlar kendi yaşadığı kentlerde ne evlerinde ne de çalıştığı iş yerlerinde söz sahibi olabiliyor. Mahallelerde bir somun ekmek için kadınlar fırınlara askıda ekmek soruyor, daha ucuza ekmek alabilmek için Halk Ekmek büfeleri istiyor. Kadınlar, tarihin tozlu sayfalarında kaldığı iddia edilen sorunları her gün yeniden yaşıyor.

Kapitalizm, kadınların üzerindeki baskıyı kendi eşitsiz güç ilişkilerinin bir parçası yaparak kadınları daha çok sömürürken bu sistemin siyasal temsilcisi olan tek adam yönetimi de attığı her adımla kadınların diş ve tırnağıyla kazandığı politik ve ekonomik haklara saldırıyor. Haklara yönelik saldırılar devam →

ederken kadınların iş gücü olarak piyasaya girebilmesi için şirketlere teşvikler yapılıyor, iş yerlerinde kadın kotaları uygulanıyor. Hürriyet Gazetesi'nin 29 Şubat'ta attığı manşet aslında durumu özetliyor: "Ara eleman evden çıktı." Evet, kadınlar istihdama çekiliyor ama istihdam edilme biçimleri olarak ucuz, esnek ve güvencesizlik tercih ediliyor patronlar tarafından. Tek adam iktidarı da patronları memnun etmek için adım atmakta gecikmiyor.

PATRONA YASA, SENDİKALI İŞÇİYE CEZA

Geçtiğimiz yıl sonunda açıklanan 12. Kalkınma Planı, kadınların istihdamına dair çeşitli düzenlemeler içeriyor. Bu planda, kadınların iş gücüne katılımının teşvik edilmesine yönelik önerilen şey iş gücü piyasasının esnekleştirilmesi olarak tarif ediliyor. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2024-2028 yılları için açıkladığı strateji belgesinde ise "iş ve aile yaşamını uyumlaştıran uygulamalar dahil kadınların iş gücü piyasasına katılımlarını kolaylaştırıcı politika ve uygulamalara ihtiyaç duyulmaktadır" şeklinde bir ifade yer alıyor. Tek adam rejiminin, strateji belgeleri, Orta Vadeli Plan ve 12. Kalkınma Planı ile "esneklik" ile gerçekleşeceğini ifade ettiği kadın istihdamını artırma hedefi, kadınlar açısından ne anlama geliyor? Patronların istediği biçimde esneklik, istendiği zaman işten çıkartılma, düzensiz mesailer ve daha düşük ücretler... Yani güvencesizlik, emek sömürsünün haf safhaya çıkartılmaya çalışıldığı, kadınların birer makineden daha aşağı görüldüğü bir istihdam modelini tek adam iktidarı devreye sokmaya çalışıyor.

Bunun yanında işçi ve emekçi kadınların sendikal örgütlenme haklarını kısıtlıyor, grevleri yasaklıyor, iş yerinde hakları için ses çıkartan örgütlenen kadınlara yöneltilen mobbing ve baskıyı görmezden geliyor. Geçtiğimiz günlerde Bursa'da Aunde Teknik Tekstil Fabrikasında bir kadın işçi

Petrograd'lı kadınlar Duma'ya yürüyor (Fotoğraf: James Maxwell/Wikimedia Commons)

sendikalı olduğu için mesai bitimine kadar tek ayak üzerinde bekletilmişti, başka fabrikalarda sendikalaşan kadınların aileleri polis tarafından aranmıştı. Bunlar münferit değil kadın işçilerin sendikalaşma haklarına, seslerini çıkarmalarına, örgütlenmelerine karşı sistematik bir saldırı.

Tek adam iktidarı, kadınları her yönden kuşatıyor. Asgari ücretle yaşamak açlıkla imtihana dönüşüyor, ücretler enflasyon karşısında eriyor, makarna fiyatları dahi geçen yıla göre yüzde 94,26 artarken sağlıklı ve iyi beslenmek lüks haline alıyor. İşçi ve emekçi kadınların birçoğu kendi kişisel ihtiyaçlarından çoktan vazgeçmişken çocuğunun dolduramadığı beslenme çantasının derdiyle, iş yerindeki aşağılamalarla, evdeki stresle tükenmişlik, umutsuzluk ve mutsuzlukla boğuşuyor. Ancak bunun karşısında eşit işe eşit ücret, güvenli işyerleri, insanca çalışma koşulları, 8 saatlik iş günü ve güvenceli iş gibi taleplerini gündemleri haline getirmeye devam ediyor.

KUTSAL AİLE SERMAYEYE YARIYOR

Tek adam iktidarının kadınların politik haklarına yönelik düzenlediği saldırılar bazen halkın ihtiyaçlarından ziyade sermayeyi ve patronları gözetmesinden ayrı bir şeymiş gibi görünür. Halbuki "kutsal aile" söylemi, boşanma hakkının, nafakanın kısıt-

lanması ve arabuluculukla fiilen engellenmeye çalışılması, özelleştirilen sağlık, bakım, eğitim gibi hizmetlerin aile içinde, kadınlar tarafından karşılanmasına yarıyor. Kadınların yaşamları pahasına aileye hapsedilmesi, devletin işçi ve emekçiler için vermesi gereken hizmetlerden kaçmasına, patronların da emekçilerin ihtiyaçlarını karşılayacak ücretlerden ve haklardan çok çok azını emekçilere vermesini kolaylaştırıyor. Kadın emeğini ucuzlaştırıyor çünkü toplum içinde ikincileştiriyor. Kadın işçi ve emekçileri eşine daha bağımlı kılarak en güvencesiz ve insanlık dışı koşulları kabul etmeye zorluyor. Kadına yönelik şiddetin yasalarla, devlet bürokrasisiyle örgütlenmesi kadınların bir araya gelmesi, birbiriyle dayanışması, yaşadığı sorunlara karşı ses çıkartabilmesinin önünde bir engel oluşturuyor.

Ancak kadınlar şiddete karşı birbirinin yanında durmaya devam ediyor, irili ufaklı topluluklar, dernekler oluşturarak kendi hayatlarını birlikte değiştirmek için yan yana geliyor. Eşleriyle, aileleriyle tehdit edilen işçi kadınlar ne pahasına olursa olsun kendi emekleri üzerinde söz sahibi olabilmek için örgütleniyor, verdikleri mücadele ailelerini, çevrelerini, kentlerini değiştiriyor. Eğitimde örgütlenen gericiğe, medeni haklara yönelik saldırılara, şiddete karşı kadınlar çıkarabildikleri her yerde ses çıkartmaya çalışıyor. Silah tüccarlarının, patronların zenginleşmesi dışında işçi ve emekçilere ölüm ve yoksulluk dışında bir şey getirmeyen, kadınlara "fethedilecek özel topraklar" olarak görülerek özel saldırıların gerçekleştirildiği savaşların karşısında kadınlar yaşamı ve barışı savunuyor. Yıllar önce resmiyette kazanılmış olsa da fiilen işçi ve emekçi kadınların erişiminin kısıtlı olduğu seçme, seçilme hakkı için mahallelerde, kentlerde kadınlar kendi taleplerini temsil edecek adayları yerel yönetimler için birlikte belirliyor. Şimdi kim diyebilir ki emekçi kadınların yüz yıllık mücadelesine konu olan talepler bugün artık güncel değil?

TARİH KADINLARA YOL GÖSTERİYOR

LAWRENCE'da düşük ücret ve kölece çalışma koşullarına karşı birleşen binlerce kadın tekstil işçisinden Londra'da kadın kibrit işçilerine kadar, insanca yaşam ve çalışma mücadelesi üzerinde yükseldi Dünya Emekçi Kadınlar Günü. Yani 8 Mart, emekçi kadınların eşit politik ve ekonomik haklar için gerçekleştirdiği sayısız grev ve protestonun, kadın işçilerin dayanışma ve mücadelesinin cisimleştiği gündür. Kadınların ayrımcılık, baskı, aşağılanma gibi her türden soruna karşı mücadelesinin yanı sıra, tüm bu sorunlara kaynaklık eden kapitalist sisteme karşı topyekûn bir mücadeleyi de işaret eden gündür.

Sermaye egemenliğinin kendi sömürü sistemini sürdürmek adına görünmez kılmaya çalıştığı tarih işte budur. Fakat yaşamın gerçekleri gizlenemiyor, kadın işçilerin Özak Tekstil'de insanca bir muamele için, Agrobay'da insanca bir ücret için sürdürdüğü mücadele ile gün yüzüne çıkmaya devam ediyor. 1912'de Lawrence grevi kentlin valisi tarafından nasıl yasaklandıysa, işçiler nasıl bastırılmaya çalışıldıysa; Urfa valisi, müftüsü ve jandarması aynı şekilde saldırdı Özak işçilerine. Özak işçisi kadınların mücadelesine engel olabilecek her türlü cinsiyetçi baskıya rağmen yoksulluk sınırı üzerinde ücret ve sendika seçme hakkı için direnmesiyle yüz yılı aşkın süre önce farklı uluslardan emekçi kadınlar arasında kader birliği sağlayan şey, aynı biçimde sömürülüyor olmaları, aynı sınıfa ait olmalarıdır. Bugün 8 Mart'ın hala anlamlı olmasını sağlayan da dünyanın dört bir yanında işçi ve emekçi kadınların geçmişteki kız kardeşlerinin taleplerini ilerletmek için verdiği mücadelelerdir.

En temel yaşamsal haklarımızın dahi yok edilmek istendiği şu günlerde, eşit ve özgür bir yaşam hayalini gerçeğe dönüştürmek için 8 Mart'a sıkı sıkı sarılmaya ve onun önümüze çizdiği rotaya bağlı kalmaya ihtiyacımız var.

*"Dur ve tanışım ol
Kutlarken 8 Martı dünya kadın emekçileri
Söz veriyorum
Tüm dünyada ödenene kadar alın teri
Susmayacağım
Sözcükler boğsa da beni"
Söz mü?*

*Rusya'da kullanılan Gregoryen takvime göre şubat
**Sennur Sezer, 8 Mart Günü

Fotoğraf: James Maxwell/Wikimedia Commons

Fotoğraf: Evrensel

Çözüm bol da uygulamak isteyene

Büşra KAYA
Cukurova Üniversitesi
Kadın Çalışmaları
Topluluğu

Çukurova Üniversitesi Kadın Çalışmaları Topluluğu olarak 8 Mart yaklaşırken KYK yurtlarında kalan kadın öğrencilerin taleplerini dinledik.

Güvenli kampüs, aktif çalışan cinsel tacizi önleme birimi, yaşanabilir yurtlar, nitelikli, ücretsiz eğitim kadın öğrencilerin ortaklaştığı taleplerdi.

Gündem birçok farklı açıdan çok yoğunken kadın öğrencilerin talepleri görmezden geliniyor ve unutuluyor. Taleplerimizi tekrar tekrar hatırlatıyoruz. Farklı bölümlerden kadın öğrenciler sorunlarını, çözüm taleplerini anlatıyor...

ÇEKİNMEDEN, KORKMADAN YAŞAYACAĞIMIZ BİR KAMPÜS

NAZLICAN- Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü: Üniversite kampüsünde ışıklandırmalar çok yeterli değil.

Kadınların yaşadığı taciz ve mobbingleri önlemek, bu sorunları yaşayan kadınlara psikolojik ve hukuki olarak destek olmak adına üniversitelerde taciz önleme birimleri aktif olmalı. Kadınlar, çekinmeden yaşadıklarını anlatıp bunlara çözüm bulabilecek birimlerle muhatap olabilmeli.

Kız yurtlarında, enfeksiyon kapma riskinin yüksek olmasına rağmen ortak banyo kullanımı hâlâ mevcut.

'ÇOĞU ZAMAN AÇ KALİYORUM'

SÜMEYRA-Ekonomi Bölümü: Okuldaki sorunlardan bir tanesi tuvaletlerin hiçbirinde peçete ve sabun yok, sabun bazen oluyor ama peçete hiçbir şekilde bulunmuyor.

Ringler çok dolu olduğundan çoğu zaman binemiyoruz, seferler artırılmalı.

Yurtta o kadar çok problem var ki hangisinden başlayacağımı bilmiyorum. Kıyafetlerimizi makineye attıktan sonra yerinde bulamıyoruz. Doğru düzgün kamera yok.

Yemek problemi ayrı. Çoğu zaman aç kalıyorum. Yemekler yağlı ve tuzsuz oluyor.

Yurdun giriş çıkış saatleri de can sıkıcı. Son giriş 23.00 olmasına rağmen 10 dakika geç kaldığımda müdürden azar işitiyorum ve hakkımda tutanak tutuluyor.

Cinsiyet eşitliği hakkında herkesin bilgilendirmesi lazım bence üniversitelerde bunun adına bir bilinçlendirme eğitimi yapılmalı.

'HEP GERİ PLANA ATILYORUZ'

SILA-Tarım Ekonomisi Bölümü: Kadın olarak hayatın her yerinde sorunlarla karşılaşılıyor. İş yerlerinde, okullarda, etkinliklerde hep geri plana atılıyor. Aldığımız eğitim kalitesiz ve yetersiz.

Yurdun önleri çok tehlikeli gelen gecen arabalar belli değil.

Yurtta, yemek, sıcak su ve ısınma problemleri sürekli yaşıyoruz.

'HÂLÂ OKULDA IŞIKLANDIRMA YOK'

EDA-Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü: Cinsiyet eşitliği için önemli sorunlar arasında ücret eşitsizliği, kadına yönelik şiddet, siyasi katılım ve eğitim iş-gücüne katılımı bulunuyor. Bu sorunların çözümü için daha fazla adım atılması gerekiyor.

Okullardaki altyapının iyileştirilmesi ve eğitimde kalite standartlarının yükseltilmesi taleplerimiz arasında.

Hiçbir şekilde taleplerimizi umursamıyorlar. Hâlâ okulda ışıklandırmalar yok, en ufak sorunu bile halletmek istemiyorlar. Bir kadın olarak okulda ve yurtta kendimi güvende hissedemiyorum maalesef ki.

'BİZİM KURDUĞUMUZ BİRİMİ PASİFLEŞTİRMEK İSTİYORLAR'

MAİDE- Gazetecilik Bölümü:

Yurtta kaç gün duş alamadığımız oluyor, en günlük ve acil ihtiyacımız sıcak su. Yurdun yemekleri de çok hijyensiz ve tat olarak başka bir canlıya verseniz o bile yiyemez. Saat 6'dan sonra ışıklandırma gidiyor, ders çalışmıyoruz yurtta. Çalışamadığımız için dışardaki kafeleri kullanıyoruz.

Tacizi önleme birimi maalesef ki aktif değil. Üniversitedeki kadınlar için çok faydalı olacağını düşündüğüm bu birimin aktif olmasını istiyorum. Birçok konuda önümüzü kapattıkları gibi kendi kurduğumuz birimi de pasifleştirmeye çalışıyorlar.

Herkes kendi alanından ama hep birlikte: 8 Mart Şenliği

OKULUMUZDA 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü için şenlik düzenliyoruz. Biz 8 Mart şenliğinin tüm öğrenci kulüpleriyle birlikte yapılmasının önemli olduğunu düşündük. Çünkü bugün kampüste yer alan kadınlar olarak birçok sorun yaşıyoruz. Kampüslerde hissedilen güvensizliğin tüm kadın öğrencilerin hissi olduğunu biliyoruz. Bu ortak sorunları birlikte konuşmak, bu sorunlardan doğan taleplerimizi birlikte tartışmak için bu 8 Mart şenliğini tüm kadınları kapsayacak şekilde bütün okul kulüpleriyle birlikte düzenliyoruz. Hemşirelik Kulübünün HPV aşısını anlattığı, Hukuk Kulübünün Adalet Zirvesi düzenlediği, PDG'nin ana kampüste oyunlar oynattığı, Tiyatro Kulübünün pandomim gösterisi yaptığı otuzu aşkın etkinlikle 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kutlayacağız.

Kulüplerin bu şenliği üstlenmesi, birlikte etkinlikler planlaması aynı zamanda kulüplerin bu süreçte birbiriyle dayanışma hâlinde olması demek. Kulüplerin geçmişte hakları için bir araya gelerek mücadele ederek kadınların kazanmış olduğu bir gün için birlikte kafa yorması; günümüz koşullarında kadınların yaşamış olduğu sorunları derinden hissedildiğinin bir göstergesi. Birliktelik içinde kadın dayanışmasını örmeye, çeşitli bilinçlendirme etkinlikleriyle birlikte öğrenmeye, günümüzde kadınların yaşadığı problemlerin ne kadar gözler önünde olduğunun ve ne kadar birleştirici gücü olduğunun göstergesi.

Biz Kadın Araştırmaları Kulübü olarak diyoruz ki okulumuzda, toplumda, dünyada yaşanan herhangi bir sorun biz kulüplerden, kampüs öğrencilerinden azade değil. Bu birlik bugün bir emekçi kadınlar günü için şenlik yapmak olduğu gibi, demokratik, bilimsel, laik bir üniversite için de bir birlik olmalı. Bunun için kampüsümüzde kulüplerle, topluluklarla bir araya gelecek, yaşadığımız sorunları birlikte tartışacak çözümleri de birlikte üreteceğiz. 8 Mart Dayanışma Şenliği ise bunun ilk adımı.

İstanbul Aydın Üniversitesi Kadın Araştırmaları Kulübü'nden bir öğrenci

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Sendikalar mücadeleye hegemonik gölge

Satı BURUNUCU

Ülkemizdeki sendika konfederasyonlarında kadın komite, komisyon ve büro benzeri birimlerin kuruluşu 1990'lı yıllara tekabül ediyor. 8 Mart ve 25 Kasım'ları oranize etmek, kadın üyelere eğitimler vermek, yayın çıkarmak bu birimlerin belli başlı görevleri oluyor. Uluslararası sendikalarındaki çeşitli proje ve kampanyaların da etkisiyle Türk-İş'te kadın işçileri bürosu, Hak İş'in tüzüğüne de giren kadın komisyonları, merkez kadın komitesi, DİSK'te kadın işçiler komisyonu, kadın dairesi kurulması gibi kararlar alınıyor. Aynı dönem KESK içinde de kadın sekreterliği, kota uygulamaları tartışmaları yaşanıyor. Son yıllarda kadın meclisi, kadın bütçesi tartışmaları ise hâlâ sürüyor. Ancak bu politika ve kararlar, sendika üyesi kadın emekçilerin ortak talebi ve önerisi olarak sendika içinden alınmıyor. Sarı sendikacılık anlayışı ile bürokrasi ve kadın emekçilere yaklaşım çokça yazılıp çizilen bir konu. Onlara ek olarak söylenecek çok şey yok. Ancak kadın kazanımlarının olduğu öne sürülen KESK'te bu politikaların kamu emekçisi kadınlar açısından ne ifade ettiğine yakından bakmak, başka bir özlük içeriyor.

MAKAS KADIN EMEKÇİLER ALEYHİNDE DAHA ÇOK AÇILDI

KESK'in kuruluş yıllarında, işyerlerinde kamu emekçilerinin en kitlesel katılımı toplantılarından çıkan kararlarla, "sendika, toplu sözleşme ve grev hakkı kazanımı" başta olmak üzere kamu emekçilerinin ortak taleplerini gerçekleştirmek için kitlesel mücadeleler ve iş bırakmalar örgütleniyor. Kenar kadın alanında ilk tartışmalar, 8 Mart üzerinden yaşanıyor. Tarihi, kadın işçilerin mücadelesine dayanan 8 Mart'ın "emekçi kadınlar günü mü yoksa kadınlar günü mü olduğu" tartışmaları yapıldı bir süre. Bunu kadın sekreterlikleri ve kota ile kadınlara pozitif destek tartışmaları takip etti. KESK içindeki sınıf sendikacılığı anlayışını savunanlar, kadın emekçilerin işyerlerinden başlayarak örgütlenme ve mücadelesinin önündeki engellerin kaldırılması gerektiğini ve sendikaların eğitim, örgütlenme, mücadele ve karar alma sü-

reçlerinin tamamında kadınların özgün sorunları ve taleplerini gözetmeyen bir anlayışın başarısız olacağı itirazını ortaya koydu. Bu dönem aynı zamanda pek çok işyeri ve şube düzeyinde kadın komisyonlarının olduğu, kadın kurultaylarının yapıldığı yıllardı. Komisyonlar, kadın emekçileri ortak talepleri etrafında yan yana getirirken kurultayların örgütlenme süreçlerinin eksikliğinden de kaynaklı, sendikalar anlayışların kadın sorununa dair ideolojik tartışmalarına ve nihayetinde ayrışmalara sahne oluyordu. Sonraki yıllarda bu süreç, sendikaların işyerlerinden; kamu emekçisi kitlelerinin karar alma süreçlerinden kopuşuna doğru hızlandı ve doğal olarak en büyük makas sendikalarda kadın emekçiler aleyhine açıldı.

Bugün geldiğimiz noktada iktidarın yoğunlaşan saldırıları ve güdümlü sendikaların varlığı gibi dış etkenlerin yanı sıra, iç etmenlerin de etkisiyle işyeri sendika örgütleri dağılan, 100 kamu emekçisinden sadece 5'inin

üye olduğu bir KESK var. Gerçek bir sendika ve birleşme, mücadele merkezi olmak için karar alma süreçleri de dahil olmak üzere bir sınıf örgütünün nasıl olması gerektiğine dair mücadele ise sendikalar içinde sürüyor elbette.

BUGÜNE NASIL GELİNDİ?

Sendikaların işyeri örgütleri ve kadın komisyonları varken kreş, servis, yemek hane hakkı kazanımını sağlayan; kadın emekçilerin pantolon yaşağına ve işyerinde yaşanan şiddete, ayrımcılığa karşı o dönemlerde süren mücadelelerden eser kalmadı günümüzde. Kadın emekçiler işyerinde yaşanan baskıya, mobbinge, ayrımcılığa ve her türden şiddete, esnek çalışmaya, düşük ücrete ve sürgünlere karşı örgütsüzlük sebebiyle kendilerini geçmiştenden daha da güvensiz hissediyorlar.

Sendikaların, kadın işçi-emekçileri örgütlemesi ve mücadeleye katması için özel örgütlenme çalışmaları ve görevlendirmeler yapmasıyla cinsiyet temelli, tamamen biçimsel bir temsilîyet ve karar organları oluşturması arasında elbette önemli bir fark var.

Kadınların temsiliyetinin artırılmasının önemsendiği söylenirken bunun şeklin ele alınışı ve "Bütün kazanımlar bizde var" bakışı, bugün kadın emekçilerin kendi sendikalarında gerçekten örgütlenmesi ve mücadeleye katılmalarının önüne geçmiyorsa neden sendikalardan kadınlar tek adam rejiminin bunca saldırısına rağmen öfkelerini, itirazını açmaya varamıyor? Burada sorun, kamu emekçisi kadın kitlelerinde mi? Sendikalarda işyeri temsilîlikleri hariç kadın yöneticilerin sayısı artmış, kadın sekreterlikleri kurulmuş, kimi sendikalarda genel kurul kararı olmadığı

halde, tüzük ihlali ile fiilen işleyen çokça kadın meclisleri var. Bu politikaların hepsi KESK içinde kadın emekçilerin hak ettiği temsiliyeti ve etkinliği kazanması için öne sürülmüşken bugün neden kamu emekçisi kadınların üye sayısı giderek düşüyor? Sadece 8 Mart ve 25 Kasım üzerinden ele alsak bile, neden bu ileri sürülen kazanımlardan önce olduğu gibi bir haftaya, 10 güne varan işyeri sendika programları bugün yapılmıyor? Neden geçmişte açtırılan kreşlerin, kadın sığınmaevlerinin kapatılmasına engel olunamıyor? Sorular çoğaltılabilir.

MECLİSLER AYRI OLSA DA SENDİKAL ANLAYIŞ AYNI

Bütün bu tartışmanın özü, aslında işçi sınıfının önemini yitirdiği ve anlamsızlaştığı iddialarıyla işçi sınıfı mücade-

lesini reddeden, işçi sınıfını ekonomik bir kategori olarak görerek yerine kimlikler mücadelesini koyan toplumsal hareket sendikacılığının (THS), kamu emekçileri hareketinde yarattığı yıkımdan ayrı düşünülemez. Bu süreç ideolojik bir arka planla bilerek ve terchen örgütlendi, hatırlayalım. KESK'te önce GYK modeli sonrasında da meclisler, "karar alma süreçlerini genişleterek demokratikleşme sağlanacak" iddiasıyla, sınıf sendikacılığı anlayışının itirazlarına rağmen genel kurullarda yapılan politik ittifaklarla hayata geçirildi. 10 binlerce sendika üyesi apolitik, pasif üye olarak etiketlenip karar alma ve mücadele süreçlerinin dışına atılırken meclis üyeleri, aktif ve politik olarak onların yerine karar alma hakkını kendilerinde görmeyi ve bir sivil toplum kuruluşu olarak gördükleri sendikayı buna uygun dizayn etmeyi hızlandırdılar. Karar alma süreçlerinde yeri olmayan, taleplerini ve mücadele biçimlerini belirleyemeyen kamu emekçileri, sendikalarında işte böyle örgütsüzleştirildi. En çok da kadın emekçiler...

FEMİNİST MODEL ÖNERMELERİNİN UYGULAMA ALANI

Her renkten THS anlayışının kadın sorununa bakışı da sınıf örgütünü etkili bir örgütlenme ve mücadele merkezi olmaktan çıkaran, sivil toplumcu bir yaklaşımla uyumlu. KESK, üye sendikalarıyla birlikte THS tarafından, feminizme sınırsız bir şekilde sunulmuş bir alan haline öndem. Kadın emekçilerin ortak talepleri etrafında, ihtiyaç uygun örgütlenmelerinin önünün açılması yerine feminist önermelerin pratik uygulamasına alan açıldı.

Kadınları ezilen bir grup olarak gören feminist model, cinsiyet demokrasisi açığı ile bir mücadele için yeterli kadar temsil edilmeyen grupları kapsamak amacıyla (!) politikalar önerir. Sendikaları liberal örgütler olarak değerlendirirken cinsiyet demokrasisinin tesisinde bütçesi ile birlikte ayrı örgütlenmeleri, öz örgütlenme ve ayrı organlar olarak kadınların özerk yapılarını savunur. KESK bu modeli uygularken aynı zamanda bu politikaların sendikalarda ne kadar bürokratik, dağıtıcı ve bir hegemonya halinde yürütülebileceğinin de ülkemizdeki yaşanmış tek somut örneği oldu.

ANTİDEMOKRATİK BİR YAPI: KESK KADIN MECLİSİ

Kendisini demokratik olarak tanımlaması ya da "kadın" eki alması hatta kadınlardan oluşması bir kuruluşu demokratik kılmiyor. Bir sendikada üye kitlelerin karar vermesi ne kadar olanaklı ise o kadar demokrasiden, ne kadar olanaksızsa o kadar bürokrasiden söz edilir. Binler-

ce üyenin karar süreçleri ve politikaların tayinindeki yerini ve önceliğini hiçe sayan kendinden menkul her yapı ise bürokratiktir. Sendikal bürokrasinin geliştirme ve engelleme içeren baskısını ise kadın emekçiler en az iki kat ağırlıkta yaşıyorlar.

Binlerce kadın üyenin alınan kararlardaki ve tayin edilen politikadaki yerini ve önceliğini, onların değiştirici mücadele birikimini değersizleştiren, ortak taleplerden ve kolektif çıkarlardan uzak KESK kadın meclisleri, ancak karar vericilerle sınırlı demokratik; kadın kitleleri içine bürokratik bir bundandır ki sınıf sendikacılığının fiili tutumu bu bürokratik ara kurullara katılmamak, sendika içi demokrasi için başarabildiği ölçüde kadın emekçilerle birleşerek mücadele etmek biçiminde olmalıdır.

Sendikalarda alınan kararların meşruiyeti, karar aşamalarına üye kitlelerinin açıklıkla dahil edildiği süreçlere ve ne kadar kapsayıcı olduğu bağlanmıştır. Bu kapsayıcılık aynı talepleri taşıyan örgütsüz ya da başka sendikaların üyesi emekçileri de güçlendirici; birlikte örgütlenme, mücadele etme ve kazanma konusunda harekete geçirici düzeyde olmalıdır. Örneğin İstanbul Sözleşmesi, ILO 190, kreş hakkı, insanca çalışma koşulları için; düşük ücret, esnek çalışma, şiddet ve ayrımcılığa karşı işyerinde bütün kadın emekçileri ayrımsız mücadeleye katmayı başarmış örnek eylemler bu yaklaşımla mümkün olmuştur. Sendikalaşmayı ve mücadeleyi yeni işçi ve emekçi kitlelerine doğru genişletmek de ancak böyle olanaklıdır.

Oysa KESK kadın meclislerinin kararları işyerlerine yönelik değildir. Hiçbir karar, "sıradan" diye öteleştirilen kadın kamu emekçilerini, feminist olmayan politik kadın emekçilerini de kapsayamamaktadır. Bunun yanı sıra kamplaştırıcı hegemonik dille, eleştiriye ve kendi dışındaki önerilere tahammül edemeyen tutumlar ve bu önerileri gerçekleştiren kesimlere yönelik "kadın düşmanı" gibi söylemler sendika içinde çok kolay sarf edilebilir oldu. Ortak taleplerin olmadığı yerde ortak dil ve ortaklaşma

sorumluluğu da olmuyor doğaldır.

ORTAK TALEPLER ETRAFINDA MÜCADELE İHTİYACI

Burjuva demokrasilerinde dahi temsiliyetin sorumlulukları vardır. Kişilerin ya da grupların görüşlerinin ve çıkarlarının temsil edilmesi ve tartışma sonuçlarının asgari düzeyde paylaşılması burjuva demokrasilerinin olmazsa olmazlarındandır. Oysa kadın meclisleri, toplantılara katılanların kendi fikirlerini söylemeyle sınırlı ve kamu emekçisi kadınların yaşamlarından ve onların ortak taleplerinden bir o kadar uzak.

Kadın meclislerine katılım, kadın yöneticilerin ve onlar dışında gönüllülerin istediğinde katıldığı bir biçimde işliyor. Meclisler THS anlayışından kadın yöneticilerin yanı sıra genellikle aynı anlayışın "seçilmemişlerinden" oluşuyor. Katılımcıların toplantılara düzenli katılma ya da kendi aldıkları kararları bile uygulamaya yükümlülükleri yok. Bu durum onların gerek sendika içinde gerek kadın platformları ile ilişkilerde, deyim yerindeyse

olabildiğince özgür ve kural dışı kılıyor. Bugüne kadar kadın meclislerinde kaç kadının fikrinin alındığı, hangi çalışmanın hangi sonuçlarıyla sendikal mücadeleye ne kazandırdığını içeren bir faaliyet raporu, sendika genel kurullarında dahi ortaya konulmadı. Öncesinde, kamu emekçisi kadınların hiçbir fikri sorulmadığı için geriye dönüp hesap verme yükümlülüğü de yok. Sorumluluğu olmayan meclislerin sendikadaki bütün kadın emekçiler adına söz söyleme, politikaya yön verme hakkı ise baki.

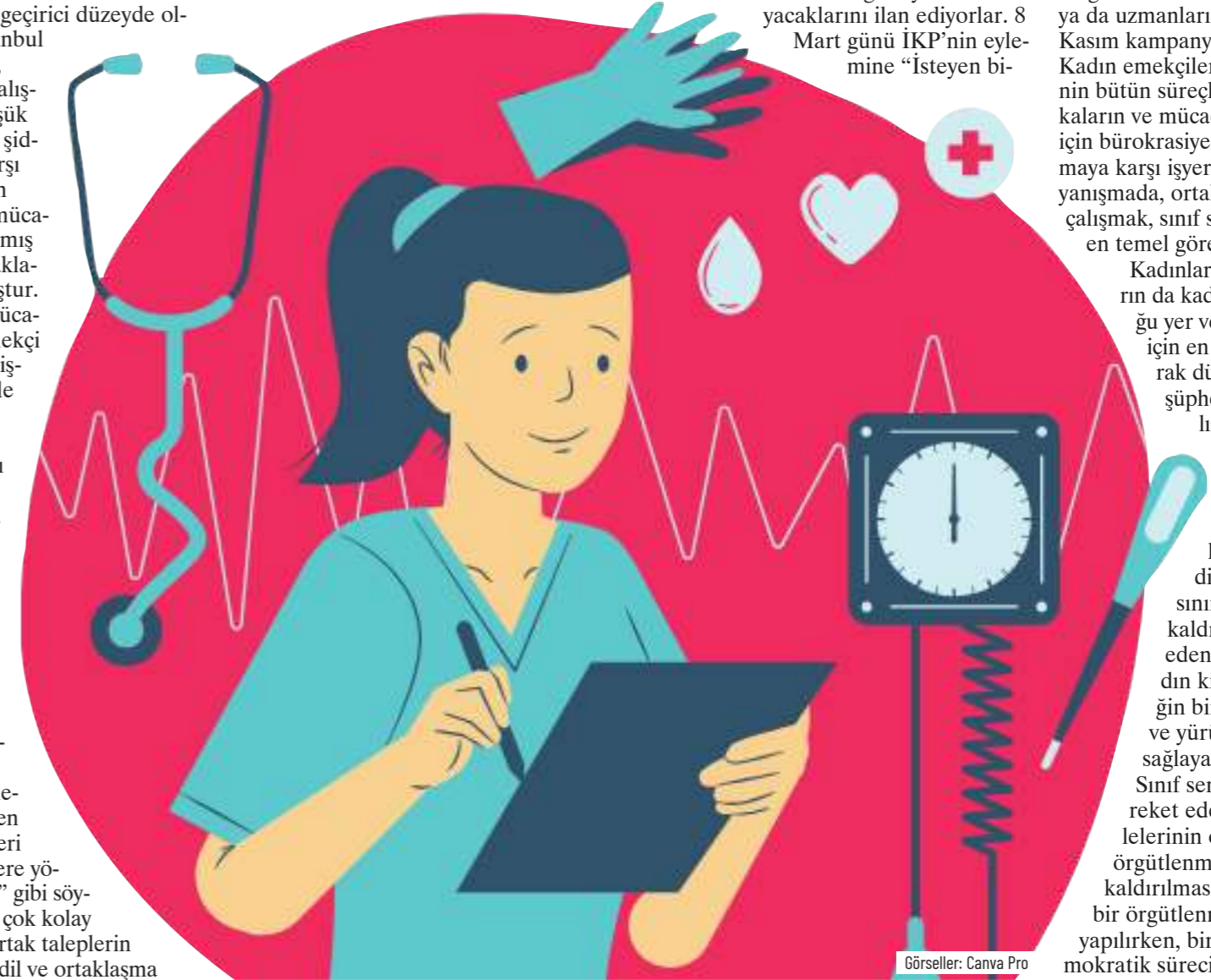
Bunun sonucu olarak kadın meclisleri kadın platformlarıyla kurduğu bağda feminist ideolojinin temsilcisi olarak dayatmalarda bulunup ortak mücadeleye de zarar verecek tutumlar almakta. İzmir'de Kadın Platformu içerisinde yaşanan tartışma da bunun bir örneği. İzmir KESK Kadın Meclisi (İKM), İzmir Kadın Platformu'nun (İKP) yıllardır yaptığı 8 Mart yürüyüşüne tek yürüyüş olması gerekçesiyle (o da feminist gece yürüyüşü) karşı çıkıyor, kabul görmeyince de feministleri (sözde) yok sayan yaklaşıma karşı(!) KESK içinde İKP eyleminin katılımcısı ve örgütleyicisi olmayacaklarını ilan ediyorlar. 8 Mart günü İKP'nin eylemine "İsteyen bi-

reyssel katılır" diyerek sendika üyesi ve yöneticisi kadınların sendika imzasını içeren dövizlerle eyleme katılmasına dahi karşı çıkılıyor. İzmir'de kamu emekçisi kadınların hangi eyleme nasıl katılacağına ipotek koyan İKM, kadınların haklarının, hayatlarının bu kadar saldırı altında olduğu bir süreçte, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde kadın kitlelerinin birlikte mücadelesine karşı bir sorumlulukla değil, ideolojik hegemonyanın yıkıcı baskılığı içinde davranıyor.

Sınıf sendikacılığı anlayışı kadın kitlelerinin birleşme, mücadele ve karar alma süreçlerine katılımının önündeki engellerin kaldırılması için mücadeleyi; eğitimi, örgütlenmesi, sesleniş, dili ve toplu sözleşme süreçleriyle bütün bir sendikamın mücadelesi olarak ele alır. İşyerlerinde kadın komisyonları, komiteleri, kurultaylar ile kadınların özgün sorunlarını da gören özel örgütlenmeleri bütün bir sendikayı harekete geçirmek için önemser. Sendikaların tüm olanaklarıyla ve bütün organlarıyla ele alması gereken bir mücadeledir kadın emekçilerin sendikal mücadeleye çekilmesi. Sadece bu konuda görevlendirilmiş kimi kadın yönetici ya da uzmanların işi olarak 8 Mart ve 25 Kasım kampanyalarıyla da ele alınamaz. Kadın emekçilerin, sendikal örgütlenmenin bütün süreçlerinde kararların, politikaların ve mücadelenin merkezi olması için bürokrasiye, dışlanmaya, yok sayılmaya karşı işyerlerinde birliktelikte, dayanışmada, ortak taleplerde ısrar ederek çalışmak, sınıf sendikacılığı anlayışının en temel görevidir.

Kadınların sendikaya, sendikaların da kadınlara en erişebilir olduğu yer ve zaman unsuru, kadınlar için en elverişlisi dikkate alınarak düzenlenmelidir. Bu yer hiç şüphesiz işyeri, zaman ise çalışma saatleri/iş günleridir.

Sonuç olarak; ancak örgütlenme faaliyetini işyerlerindeki en küçük birimlerde yoğunlaştıran, kadınların sendikal mücadeleye katılmasının önündeki engellerin kaldırılması için mücadele eden bir sendikal anlayış, kadın kitlelerinin kendisini birliğin bir parçası, karar vericisi ve yürütücüsü olarak görmesini sağlayabilir, onları kazanabilir. Sınıf sendikacılığı anlayışı ile hareket edenler, emekçi kadın kitlelerinin ortak talepleri etrafında örgütlenmesi önündeki engellerin kaldırılması için de işyeri merkezli bir örgütlenmeyi temel almalıdır. Bu yapılırken, bir sendikamın bütün demokratik süreci de inşa edilir.

HALİLİYE'DE İLK İŞÇİ KADIN BELEDİYE BAŞKANI ADAYI 'Hiç böyle bir seçeneğimiz olmamıştı'

Elif TURGUT

Su an Urfa'da "farklı bir şeyler oluyor." Urfa'nın Haliliye ilçesinde bir ilk gerçekleşiyor. İşçi, kadın bir belediye başkanı adayı var. Urfa'da direnişleriyle sınıf savaşının en açık halini, insanca, onurlu çalışma koşulları, sendikalaşma hakları için direnirken bize göstermişti Özak Tekstil işçileri. Hakları için direnen, sermayeyi karşısına alan kadın işçilerden biri, sermayeden değil emekçiden yana bir yerel yönetim için emekçilerin birlikte yöneteceği bir belediye için aday. Funda Bakış, Emek Partisi'nden Haliliye Belediye Başkanı adayı.

"Bugüne kadar bizim hiç böyle bir seçeneğimiz olmamıştı. Hep böyle zengin, bilmediğimiz, bizi anlamayan insanların karşımıza çıkarıp aday gösterdiler."

Bir işçinin aday olmasının gördükleri herkesi çok şaşırttığını, mutlu ettiğini ve heyecanlandığını söylüyor Funda. Hak da veriyor bu şaşkınlığa, o da katılıyor: "Şimdi karşılarında tamamen

farklı bir profil var. Tamamen onlar gibi, işçi, fakir olan (gülüyor). Onları anlayacağımı düşünüyorlar. Ve görüşüğüm kişiler çok mutlular. Bazıları o kadar heyecanlı ki gerçekten anlatamam."

Haklarını birlikte aradıkları, sermayeye, onu koruyan kolluk güçlerine karşı birlikte direndikleri Özak işçisi arkadaşları da seçim çalışmalarında Funda'nın yanında oluyor. Funda'yı diğer adaylardan ayıran ise "Haliliye'yi emekçilerle yöneteceğiz!" demesi. Sandıktan sandığa siyasete "katılmak", kişinin yaşadığı yere dair söz hakkına sahip olduğu anlamına gelmiyor. Ancak Funda bunun tam tersini söylüyor, "Birlikte yöneteceğiz, kendi yaşam alanlarımızda söz hakkımız olacak" diyor.

ÖZAK DİRENİŞİNİN ETKİSİ

Sendikalaşma hakları, insanca çalış-

Fotoğraf: Evrensel

ma koşulları, atılan arkadaşlarının işe geri alınması için Özak Tekstil işçileri iş bıraktıklarında ve direnişe geçtiklerinde valiliği, jandarmayı, müftülüğü bile karşılarında bulmuşlardı. Gözaltına mı alınmadılar, darp mı edilmediler, eylem ya-

sakları mı konmadı... Sadece Özak Tekstil patronunun değil, sermayenin devletin tüm imkanlarıyla işçilerin mücadelesini ezme savaşına şahit olduk. Özak işçileri direniş alanlarından iktidara çok seslendi, görmezden gelinenin karşılığını sandıkta göstereceklerini çeşitli röportajlarında ifade ettiler. Sadece Özak işçileri açısından da değil. Funda, organize sanayi bölgesinde gözü Özak Tekstil üzerinde olan tüm fabrikalardaki işçiler arasında AKP'nin işçilerin yanında değil karşısında konumlanışının soru işaretlerine sebep olduğunu, tartışmalara sebep ol-

HALİLİYELİ KADINLARIN İHTİYACI NE?

HALİLİYEdeki kadınların çoğunun ev kadınları olduğunu söyleyen Funda, "Evlere mahkum edilmiş çok fazla kadın var. En temel sorunu yeşil bir alanın, kursların, kültür merkezlerinin olmayışı" diyor. "Bütün gün evde yemek yap, bulaşık yıka, çocukla uğraş... Kadınların sosyal bir aktivitesi yok. Kadınların sosyalleşmesi, dışarıyı görmesi lazım. Ama burada insanlar, kafasını dışarıya çıkarttığı zaman da bir binadan başka hiçbir şey göremiyor" diye ekliyor.

duğunu söylüyor. "Bu kadar haksızlık karşısında, sen neredeydin, ne yapıyordun?" diye sorduklarını belirtiyor.

İŞÇİ SINIFININ PARTİSİYLE TANIŞMA

Funda, Urfa'daki işçi ve emekçilerle yaptıkları her buluşmanın aynı zamanda işçi ve emekçilerin sınıflarının partisiyle de tanışmasını sağladığını, bunun önemli bir kazanım olduğunu söylüyor.

'İnsan olduğumuzu hatırlasınlar'

Berivan AYÇİÇEK Suruç-Urfa

SURUÇu daha önce görmeyenler, "Suruç nasıl bir yer?" diye sorarsanız burada yaşayan kadınlar olarak "Yaşamak çok zor bir yer" deriz. Bu zorluğun içinde halkın isteklerini önemsemeyen bir belediye başkanlığı da kadınların yaşamını zorlaştıran faktörlerden. Oysa Suruç'ta yaşayan kadınlar çevreyi, çocukları ve eğitimi önemseyen bir belediye başkanlığı istiyor. Suruçlu kadınlara nasıl bir belediye başkanlığıyla yönetilmek istediklerini sorduk. Aldığımız cevaplarsa birbirine yakındı.

'2 YILDIR KALDIRIM YAPMADILAR'

Aygül'ün en büyük şikayeti yazın toz, kışın çamur içinde kalan Suruç. "Bu zamana kadar yöne-

timde olanlar halkın problemlerini çözmedi, artık gerçek bir belediye başkanlığı yapalım isterim. Suruç'ta çocuklarımızın eğlenebileceği, nefes alabileceği bir park bile yok. Çocuklarımız için oyun alanları yapalım isterim. İnsan olduğumuzu hatırlamalarını istiyorum" diyen Aygül'ü, kendisi gibi bir ev kadını olan Nuray destekliyor ve "Ben de en çok yollar-dan şikayetçiyim. Bir kaldırım yapacaklar diye iki yıldır her taraf enkaz gibi. Çocuklara ne ayakbağı ne kıyafet dayandırıyoruz. Şu ana kadar hiçbir belediye yapması gerekenleri yapmadı. Artık sorunları çözen, gerçek bir belediye başkanlığı yönetilmek istiyoruz" diyor.

'YAĞMUR YAĞINCA HER YER BATAKLIK'

Özlem ise 4 çocuk annesi. Kanser atlattığı, hayatın yükünü sırtlanmış bir kadın. Onun derdi de yi-

ne Suruç'un bozuk yolları. "Çocuklarımız okula her gün tertemiz giderken döndüklerinde üstleri başları toz, çamur oluyor çünkü Suruç'ta doğru dürüst ne bir kaldırım ne de bir yol var. Yağmur yağınca her yer bataklık gibi oluyor. Çocuklarımız burada mahkum gibi yaşıyor, onların sosyalleşebilecekleri yerler yok. Suruç artık değişmeli."

Zehra 5 çocuk annesi, yaz kış ne iş olsa yapan bir kadın ve onun da beklentisi aynı: "Okulla yaşadığımız yer arasında mesafe çok, çocuklarımız korkuyla gidip geliyor. Belediye çocuklar için ya ulaşım sorununu çözmeli ya da ihtiyaç olan yerlerde okullar yapmalı" diyerek sitem ediyor.

'YENİ BAŞLANGIÇLAR İSTİYORUZ'

Gülbahar ise yazları mevsimlik işçilik yapıp kendisi gibi mevsimlik işçi eşiyse 6 çocuğa bakmaya çalışı-

Fotoğraf: DHA

yor. Suruç'un 30 yıl önceki haliyle bugünkü halinin aynı olduğunu söyleyerek devam ediyor konuşmaya: "Buradaki gericilikten kurtulmak istiyorum. Yeni başlangıçlar, yeni yüzler... Buradaki kafa yapısının ve yerleşmiş fikirlerin değişmesi için belediyenin adım atması gerekiyor. Biz kadınların danışabilecekleri alanlar da olması lazım."

Suruçlu kadınlar ayrıca kadınların vakit geçirebileceği ve sorunlarını çözebileceği bir dernek de başka bir istekleri. Kadınlar artık kendilerini dinleyen ve taleplerini uygulayan bir yerel yönetim istiyor.

Rant belediyeciliğine karşı kendimize bir şans verelim

Adile DOĞAN
Esenyalı-İstanbul

Ülkemizde uzun yıllardır seçimler, hiçbir işçi ve emekçinin talebine kulak verilmeden, sadece kimin kazanacağı üzerine kuruluyor. Her şeyi sandığa havale eden anlayış, halkı da talep etmekten ve sorgulamaktan uzaklaştırıyor. Bir takım milliyetçi, gerici söylemlerle, "Aman şunlara oy vermeyin" diye tembihleyen hükümet, sanki yıllardır ülkeyi yönetmiyormuş gibi çeşitli vaatlerde bulunuyor. Büyük bir yıkıma sebep olan imar affı yasası başta olmak üzere yaşanan birçok felaketin

imzacısı Murat Kurum olmasına rağmen tekrar halkın önüne çıkıp rahatlıkla oy isteyebiliyor. Başta yayın organları olmak üzere yaşanan sorunlara ses çıkaran herkes ya ülkeyi bölmek isteyenler ya da birliğimize çomak sokanlar olarak ilan ediliyor. Bunları her yerde yüksek sesle ifade edenlerin adayları ise yeniden seçim durumlarında patronların hizmetinde çalışacak temsilciler olacaklar.

"Halkçı belediyecilik" sözünün yanından geçmeyecek olan bu anlayışın, şehirleri daha da yaşanamaz hale getireceği belli. Ulaşımın olmayan parklara ve kreşlere, uyuşturucu sorunundan şiddete kadar birçok sorunla boğuşuyor kadınlar. İnsan düşünüyor, "Belediye bu sorunları çözemiyorsa ne yapıyor elindeki bütçeyle?" diye. Bu saydığımız sorunların emekçilerin yaşamını nasıl etkilediğini örneklerle anlatalım.

'HEP BÖYLE MUHTAÇ MI KALACAGIM'

4 çocuğu olan Medine çocuklarına kıyafet bulamıyor. Tam bir yıldır desteğe muhtaç şekilde yaşıyor. Birileri ona eskilerini verirse giydiriyor çocuklarını. Belediyenin bazı kurumlarından aldığı destek ile 2 faturasını ancak karşılıyor. Çocukları okula

gidemiyor yokluktan. "Hani ücretsiz kreş olsa gider çalışırım" diyor Medine ama o da yok. Soruyor Medine, "Ben hep böyle muhtaç mı kalacağım? Halbuki ben de vergi ödeyen bir vatandaşım."

Medine'nin maddi durumunda hiçbir değişiklik yok ama çocukları için aldığı süt desteği kesilmiş. Buna rağmen oyunu istemek için evine gelenler, "Başkasına verersen daha kötü olur" demişler. Medine "Bunlara artık oy yok. Ben Yeniden Refah Partisine oy vereceğim" diyor. Biz de soruyoruz "Peki aradaki fark ne?" diye. Medine 5 dakika düşünüyor ve "Daha inançlılar" diyor.

Kişileri kahramanlaştıran ve sonra onlardan medet umar noktaya getirilen emekçiler dolayısıyla daha inançlı, imanlı olan adaylar kendilerini kurtaracak sanıyor. Bu kadar çaresiz kıldıkları emekçileri böyle düşünmeye itenlerin bunu da çok bilinçli olarak yaptıkları ortada.

RANTÇI BELEDİYECİLİK SAĞLIĞA ZARARLI

Yakın zamanda "Daralmaya gidiyoruz" gerekçesiyle işten atılan Hayriye şöyle anlatıyor: "Kanseri yendim, sonra yeniden çalışmaya başladım. Daha 5 ay olmadan işten atıldım. Devam eden ilaçlarımı ve bazı vitaminleri almak zorundaydım ama işsiz olduğum için hiçbirini alamıyorum. Doktorum spor yapmamı öneriyor. Belediyenin yüzme havuzuna gideyim dedim, yakında hiçbir yer yok. En yakındaki havuza iki araçla gidiliyor. Üşenmedim, gittim. Yer yok-

muş. Başka bir spora yazılıyım deyip yine gittim, ön kayıt aldılar. Ama 2 ay oldu sıra gelmedi."

BELEDİYE UZMANINDAN ŞİDDETE GERİ DÖN TAVSİYESİ

Uzun yıllar eşinden şiddet gören Aslı, boşanmak için 3 yıl uğraşmış. Bu süreç onu maddi ve manevi olarak çok yıpratmış. Psikoloğa gitmeye karar vermiş. Devlet hastanesinde randevu bulamayınca belediyeden destek almak için başvurmuş. Başvurusu kabul edilmiş yoksul olduğunun tespit edilmesinden sonra. Fakat destek aldığı uzman Aslı'ya eşine geri dönmesini önermiş, böyle ufak sorunlar(!) yüzünden boşanmanın doğru olmadığını söylemiş. Kadınların sorunlarını çözmek yerine el birliği ile o şiddet dolu evlerde kalmamızı istiyorlar.

Daha çok sorun sıralanabilir. "Onlara bir şans daha verelim, belki düzelir" demek, bu koşullarda yanıltıcı olacaktır. Rant üzerine kurulmuş bu düzenin, emekçi kadınların sorunlarını çözmekten ziyade bu sorunları daha da derinleştirecek politikaların üretimine devam edeceği ortada. Bu nedenle başta 31 Mart seçimleri olmak üzere kendimizden olmayan, bizi hiçbir karar sürecine katmayan, sadece patronları temsil eden bu anlayıştan kurtulmak için sandığa doğru tercihle gitmeliyiz. Ama asıl olarak, mücadeleyi 31 Mart seçimlerimizden sonra da büyütecek ve dayanışmayı örgütleyecek mekanizmalar kurmalıyız.

Yeniden Refah'ı haklarımıza saldırılarından tanıyoruz

YENİDEN Refah Partisi 2018' de Fatih Erbakan'ın başkanlığında kurulan bir parti. Biraz araştırınca Fatih Erbakan'ın babasının izinden gittiğini, onun görüşlerini benimsediğini anlıyorum. Çünkü Necmettin Erbakan'ın zamanında başkanlık ettiği partinin de savundukları şeyler benzerdi. Her iki partide daha dindar bir toplum istiyor. Önce ahlak ve maneviyat diyorlar.

Bu yüzden AKP ile de benzerlikleri var. Kadınların saygı görmediği, kendini onların sahibi sanan erkekler tarafından aşağılandığı, hor görüldüğü bir toplumu yaratmak istiyorlar. Yeniden Refah deyince aklıma kadın düşmanı bir parti geliyor. Çünkü 2023 seçimlerinde, seçim arabalarındaki kadın figürünü sansürlemişlerdi. Bu kadınlar size ne yapıyor da bu kadar

korkuyorsunuz?

Katıldığı bir programda spikerin "Kızlarınız 15 yaşında evlenmek istese ne tepki verirsiniz?" sorusuna, "Bizim ailemizde herkes okumuş. Yüksek lisansı, doktorası olan kişiler var. Kızlarımın da okumasını ve yüksek lisans yapmasını isterim" diye cevap veriyor Erbakan. Emekçi halkın çocukları için "15 yaşında cinsel olgunluğa erişir, evlenebilir" ifadesini kullanıp konu kendi kızlarına geldiği zaman, çok iyi yerlerde eğitimler aldıklarını ve gerekirse yüksek eğitim alabileceklerini ifade ediyor. Konu sizin evlatlarınıza gelince neden farklılaşıyor?

Biz Yeniden Refahı, İstanbul Sözleşmesi'ni hedefe almasından, 6284'e karşı çıkmasından tanıyoruz. Onların yaratmak istedikleri gerici bir toplum.

Biz daha özgür, güvenli kentlerde yaşamak istiyoruz. Küçükçekmece'de Yeniden Refah'ın belediye adayı varmış. Yayınladıkları seçim videosunda deniyor ki "Daha ahlaklı bir Küçükçekmece için." Bize ahlak dersi vermek yerine, Küçükçekmece'de yaşayan bizlere nasıl geçineceğimizi, faturaları ve kiralara nasıl ödeyeceğimizi anlatsınlar. Yaşanabilir bir ilçeyi nasıl yapabileceklerinden bahsetsinler. Bize ahlak öğretecek en son insanlar onlar. Bu ülkede ahlaktan önce düzelmesi gereken başka şeyler var. İnsanca çalışma ve insanca yaşamının koşulları olursa, hayat standartlarımız artarsa ahlak da kendiliğinden gelir.

Kader VURAL
Küçükçekmece/İSTANBUL

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

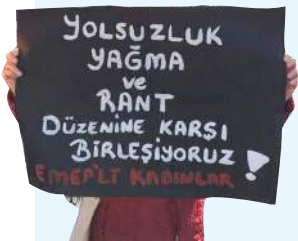
‘Ev alma hayalimiz kalmadı’

Gizem ÇELİK
Esenyalı-İstanbul

Murat Kurum’un kentsel dönüşüm adı altında insanları mağdur ettiği projenin adı aslında TOKİ. Memleketin dört bir yanında olduğu gibi Tuzla’da da bu durumu yaşayanların sayısı oldukça fazla. 2018 yılında TOKİ konutlarına yazılmış olan bir arkadaşımın sohbet ederken “Evde iki kişi çalışıyorduk, haliyle taksit ödemeleri kolay geliyordu” diye başlıyor anlatmaya. Arkadaşım her geçen gün artan zamlarla birlikte hem taksit ödeyip hem de ev geçindirmek zorunda olduğu için çok fazla dert yanıyordu.

“Okula giden iki çocuğun masraflarını hiç saymıyorum bile” diyor ve döküyor içini: “Senelerdir uğraşyoruz, artık ev alma hayalimiz bile kalmadı. Zamanında bize uygun ev vaadinde bulunan kişiler şu an bizlerin adını bile anmıyor. Sesini bile duymuyor. Suçumuz bizim, onlara güvenmemiz. Ben şu an kira ödüyorum, çocuk okutup bir yandan da evin kredisini ödüyorum. Kaç senedir ne kendime ne çocuklarıma hiçbir şey alamadım. Hep çevremdeki insanların verdiklerini giydiriyorum çocuklarımı. Zoruma gidiyor bu durum ama başka çarem de yok. Ben artık oy vermeyeceğim deyince de çevremdeki insanlardan tepki görüyorum, çünkü tüm çevrem AKP’li. Bana ‘Neden böyle yapıyorsun?’ dediklerinde ise durumu anlatıyorum. ‘Sonuçta evin olacak, niye karalıyorsun’ diye tepki alıyorum. Kimse benim evimin geçim zorluğunu, neler yaşadığımı görmüyor, bilmiyor ya da bilmemezlikten geliyor. Ben sadece hakkım olanı istiyorum.

Kim senin sadakasıyla çocuk okutmak veya kim senin eskisini çocuklarıma giydirmek istemiyorum.”

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Her gece yaşam üçgeni belirlemekten uykusuz kaldık

Merhaba ben Dersim’de Timaş konutlarında oturan fakat deprem korkusuyla yaşamak zorunda kalan bir kadı-
nım. 6 Şubat depreminden sonra binalarımızın dayanıksız olduğunu, boşaltmamız gerektiğini söylediler ama bu sürecin nasıl olacağına dair geçen bir yıl bir çözüm üretilmedi. Yıllarca kiralık evlerde oturdum, ilk defa “kendi evim” diyebileceğim bir evim oldu ve üç buçuk yılın ardından evimin dayanıksız olduğunu öğrendim. Yani yeniden ev bulmam lazım. Kira fiyatlarının asgari ücret kadar olduğu bir kentte bunu nasıl yapacağımıza dair bir çözüm sunan yok. Deprem sonrası imkanı olanlar başka evlere taşındı. Ben ve benim gibi kira parası verecek imkanı olmayanlar, korku ve endişeyle evlerinde kalmaya devam etti. Toplam 17 ko-

nutun olduğu semtimizde üç bina yıkıldı, dört bina daha çürük olduğu için yıkılacak. Binadan örnek alınması dahi parayla ve bunu yapmak için bir birlik-telik sağlayamıyoruz. Sorunlarımızı anlatmak için bir basın açıklaması yaptık, ardından Vali yardımcısıyla görüştük. Bize seçenekler sunuldu, 4 bin lira civarında kira yardımı alabileceğimiz söylendi. Fakat bunun için binamızın depreme dayanıksız olduğu-

Fotoğraf: Canva Pro

na dair bir rapor almamız gerektiğini de öğrenmiş olduk. Binadan örnek alınması maliyetli, daire başına önemli bir tutar düşüyor. Herkesin ödeyebilecek gücü yok tabii. Her akşam uyumadan önce evin neresi yaşam alanı olur, nerede çocuklarımla durursam canımı kurtarırım diye düşünmekten uyku uyuyamıyoruz. Deprem değil binanın öldürdüğünü yaşıyarak öğrendik. Aynı olumsuz durumları yaşamamak için yerel ve idari makamların çözüm bulması gerekiyor. Dersim’e dair yapılan her uyarı zaten var olan korkumuzu tetiklemekten başka bir anlam ifade etmiyor artık. Evet şiddetli bir deprem bekleniyor ama dayanıksız konutlarda yaşayanlara bir çözüm bulunmuyor. Bu yalnız bırakılma haliyle depreme nasıl hazır olacağız?

Dilek ÇETİN
DERSİM

Dünün karanlığı bugünün felaketini anlatıyormuş

MERHABA, ben Erzincanlı bir kadı-
nım. İstanbul Bakırköy’de oturuyorum. Geçtiğimiz haftalarda Erzincan’daki ma-
den faciasına şahit olduk. O kadar korkutucu ve üzücü bir olaydı ki. Bütün bir ülkenin içi kan ağladı. Ama benim için çok daha ağır bir acıydı. Artık anne, baba toprağımı eskisi gibi bulamayacağımı biliyorum.

Doğası zehirlenmiş, toprağı ve suyu kullanamayacağımız hale gelmiş. Çok öfkeliyim. Yakınlarım için kaygı duyuyorum. Hep şunu derdik, “Bir gün İstanbul bizim için yaşanmaz hale gelirse gidecek bir yurdumuz var” diye. Artık gidecek bir köyümüz bile yok. Eskiden köyümüz temiz havanın, doğal beslenmenin kaynağıydik. Şimdi zehir kusan topraklar haline geldi. Türkiye genel olarak yaşamır bir ülke olmaktan çıktı. Çocuklarımızın geleceği için endişeliyim.

Erzincan’da nüfus az. İş olanakları yok. İnsanlar yoksulluktan çocuklarını madene yolluyorlar çaresizlikten. İşverenler önlem almadan çalıştırıyorlar işçileri. Patronlar vahşice toprağımızı ve doğayı zehirliyorlar. Çocuklarımızın geleceğini yok ediyorlar.

Önceden ‘Bir gün İstanbul bizim için yaşanmaz hale gelirse gidecek bir yurdumuz var’ derdik. Artık gidecek bir köyümüz bile yok...

Fotoğraf: Evrensel

Türkiye genelinde 30 yıl önce Bergama’da başlayan direniş Türkiye ve dünyada birçok kesim tarafından duyuldu. Türkiye’de ilk kitlesel çevre ve doğa direnişini o insanlar başlattı. Bergama köylüleri o gün aslında bütün ülke için mücadele ediyorlarmış. Bergama köylülerinin eylemlerini hatırlıyorum. Onlar bizi o günden gelen karanlık için uyar-mışlardı.

Şimdi tek isteğim acil bir şekilde tüm ülkede çevre bilinci ve bilgisi olan kişilerin ve bilim insanlarının da içinde olduğu halk birlikleri kurmak. Doğamızı korumak için halkı bilinçlendirmek. Başka yolumuz ve çaremiz yok. Yeni felaketlerin önüne geçmenin tek yolu bu.

Melek
Bağcılar/İSTANBUL

BENİM EMEĞİM BENİM KENTİM BENİM SÖZÜM

Her sabah uyanıp fabrikaya, dükkana, ofise, okula gidip eve dönerken, karanlıkta işe gidip karanlıkta eve döndüğümüz o zaman diliminde gözümüzün aradığı kısıp ışık, eve döndüğümüzde dört duvar arası sıkışmış yüklerimiz, telaşımız, "Bu dört duvar ne zaman üzerimize yıkılır?" tedirginliğimiz, yaşadığımız her şiddette "Nereye giderim ki?" sorusunda hissettiğimiz yalnızlık yaşadığımız ülkede, kentte, mahallede etrafımızı sarıyor.

Yaşadığımız, yaşamı her gün bizim inşa ettiğimiz ve sürdürdüğümüz kentlerden payımıza düşen ne? Sandıktan sandığa verdiğimiz oylar dışında yaşadığımız kentlerde ne kadar söz sahibiyiz?

31 Mart yerel seçimlerine, ekonomik krizin hayatımızda bıraktığı etkilerle gidiyoruz. İktidar ve müttefikleri, bu süreci de sermayenin menfaatleri uğruna şekillendiriyor. Ücretlerin gerçekleşen enflasyona göre değil, öngörülen enflasyona göre artırılmasını isteyen Orta Vadeli Program ve 12. Kalkınma Planı kadınlara vergi yükü, borç, esnek ve güvencesiz çalışma, daha fazla bakım yükünden başka bir şey vaat etmiyor.

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

EMEKTEN YANA KENTLER İÇİN...

HALKI ve özellikle günden güne kadınları yoksullaştıran iktidar, yerel belediyeler aracılığıyla da kadınları sosyal yardımlarla kendine bağımlı kılıyor. Geldiğimiz noktada her 4 kişiden 1'i sosyal yardıma muhtaç bir şekilde hayatını sürdürüyor. Kadınları sosyal yardımlara muhtaç bırakan iktidar, verdiği yardımlarla kadınları kendine politik olarak da bağımlı kılmaya çalışıyor. Örneğin genel seçimler sürecinde belediyelerden veya Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığından destek alan kadınların çoğu, "Konusarsam yardımım kesilir" diyerek sorularımıza yanıt vermemiş, buluşmalarda konuşmaktan çekinmişti.

GÜVENCESİZ ÇALIŞMA ARTIYOR

Yoksulluğun derinleşmesi bir yandan kadınları daha uzun saatler boyunca, hatta birkaç işte çalışmaya mecbur bırakıyor. Kadınlar güvencesiz iş yerlerinde, sağlıksız ortamlarda çalışmaya mecbur kalıyorlar. Merdiven

altı atölyelerin, sağlıksız iş yerlerinin ve baskının had safhaya ulaştığı bu dönemde, kadınların başvurabileceği merciler veya işyerlerini denetleyecek mekanizmalar bulunmuyor.

İş koşullarının ağırlaşması ise kadınların gayri insani koşullarda çalışmalarına neden oluyor. Birçok fabrikada kadın işçiler, "Tuvalette gitmemize bile izin verilmiyor" diyorlar. Kadınların iş yerlerinde yaşadıkları hijyen sorunları, tuvaleti bile kullanamamaları idrar yolu enfeksiyonu gibi hastalıklara yol açıyor.

Yerel yönetimlerin hizmet vermesini sağlayan kadın belediye işçileri de özellikle bu konuda çok sıkıntı çekiyor. Örneğin dışarıda çalışan belediye işçilerinin yemeğe, dinlenme alanına ve temiz suya erişimi birçok belediye açısından çözülmüş değil. Belediyeler, asil görevlerinden biri olan kendi işçilerine insanca çalışma koşulları yaratma konusunda sınıfta kalıyor.

YILLARDIR KARŞILANMAYAN TALEP: KREŞ

KADIN işçilerin ve emekçilerin yaşadığı, bir türlü çözülmeyen sorunlardan biri kreş meselesi. Çocuk bakımının tüm yüküyle kadının omzuna bırakılması, kadınların var olan zor yaşam koşullarını daha da çekilmez kılıyor.

İstanbul Küçükçekmece'de 31 senedir çeşitli işlerde çalışan Fatma, mahallede gündüz bakımevi kura ile sınırlı sayıda çocuk kabul ettiğinden çocuğunun bakımeviden de yararlanamadığını ifade etmişti. Ücretli kreşlere ise pek çok kadın gibi aldığı maaş yetmiyor: "Bizim öyle bir paramız yok zaten. Bu mahalledeki hiçbir kadının da olduğunu zannetmiyorum. Benim kreşe verdiğim para, ücrete denk olunca da 'Annenin çalışmasına gerek var mı?' deniyor. Artık pek çok kadın çalışıyor, küçük çocuklarımız var. Ancak bu ihtiyaca rağmen seneler sonra yalnızca bir tane bakımevi açıldı mahallemize."

Bu tablo memleketin birçok noktasında kadınların yaşadığı bir tablo. Çocuğuna bakabilmek için gece vardiyasında çalışan, başka çaresi kalmadığı için çocuğunu sıbyan mekteplerine bırakmak zorunda olan kadınlar bir yanda dururken yerel yönetimlerin imkanlarını çocuklara kreş açmak yerine Kuran kurslarına ve dini mekteplere aktığına şahit oluyoruz.

Bu yüzden her mahallede, hane ve çocuk sayısı hesaplanarak yeterli ücretsiz kreşler ve bakımevleri açılmalı, çocuk bakımının yükü kadınların omzundan alınmalı.

HALKA KARŞI DEĞİL, HALK İÇİN YEREL YÖNETİM

BİRÇOK kadın işçi her sabah karanlıkta işe gidip, karanlıkta işten dönerken aydınlatma yeterli olmadığı için tedirgin hissettiğini, tacize uğradığını ve otobüs duraklarında fiziksel şiddete uğradığını ifade ediyor.

Kadınların yaşadığı kentlerde güvende hissetmemesi, iş yerinde haksızlık, düşük ücretler, şiddet ve mobbinge karşı ses çıkarması ise bastırılmaya çalışıyor. Toplumun her alanında baskılarla halkı örgütsüzleştiren iktidar, kentlerdeki imkanları halka karşı kullanıyor. Örneğin, Özak Tekstil direnişinde belediyeden tutalım da birçok devlet kurumu, hakları için direnen işçilerin karşısında yer aldı. Kolluk kuvvetleri kentlerde kadınların güvenliğini sağlamaktansa kadın işçilere joplarla saldırdı. Kentteki imkanlar, hakları için direnen işçilere karşı kullandı.

Peki, kentin imkanları işçi ve emekçiler için kullanılabilir mi? Evet. Mahalle, sokak, fabrika ve işyerlerinden seçilen temsilcilerden oluşan halk meclisi kurularak, bu meclislere muhtar ve azalar, işçi ve kamu emekçisi sendikaları, emek ve meslek örgütleri, demokratik kitle örgütleri, çevre ve kültür-sanat örgütleri dahil edilerek, halkın kent için kararları birlikte alması sağlanırsa kentin kaynaklarını emekçi halk için kullanılabilir. Yerel yöneticilerin vasıflı bir işçiden daha fazla ücret almaması sağlanarak yönetimde bürokratikleşme kısıtlanabilir. İşçi ve emekçilerin, yani kentleri var edenlerin talepleri etrafında, halka karşı değil halkın ihtiyaçlarına göre yerel yönetimler bu şekilde kurulabilir.

KENTLER HALKINDIR, HALK YÖNETSİN

Yerel seçimlerin yaklaşmasıyla birlikte iktidarın siyasal hamlelerinin özellikle kadınları etkilediğine şahit olduk. Kadınları şiddet sarmalı içinde bırakan iktidar, kadınların yaşam hakkının elinden alınmasına göz yumdu. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun raporuna göre 2023 yılında 315 kadın öldürüldü, 248 kadın şüpheli şekilde ölü bulundu.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, "Kadınlarımız da dünyanın en geniş haklarına sahip olarak özgürlüğünün tadını çıkardı" derken 27 Şubat'ta 8 kadın, erkekler tarafından katledildi. Tek adamın imzasıyla bir gecede İstanbul Sözleşmesi'nden imzamızın çekilmesinin ardından en az 603 kadın öldürüldü, 464 kadın ise şüpheli şekilde hayatını kaybetti. Devletin Anayasa'da ve Medeni Kanun'da yapmak istediği değişiklikler ise kadınları şiddete daha açık hale getirdi.

İktidar kadınları türlü politikalarla şiddet gördükleri evlere mahkum ederken yerel yönetimler, kadınlar için eşit ve şiddetsiz kentler kurma yolunda adım atmıyor. Yerel yönetimleri de doğrudan bağlayan kadın sığınmaevlerinin koşulları ve sayısı, kadına yönelik şiddeti önleme noktasında önemli bir yerde duruyor. Ancak Türkiye'deki çoğu belediye, kadınlara karşı hukuki zorunluluklarını yerine getirmiyor. Belediye Kanunu'na göre Türkiye'de en az 248 sığınma evi olmalı ama toplam 148 sığınma evi var. Bunların sadece 36'sı belediyelere bağlı. Sığınma evlerinin toplam kapasitesi ise 3 bin 576 kişilik.

Bu yüzden her mahallede kadınların erişebileceği, kapasitesi yeterli nitelikli sığınma evleri inşa edilmeli.

ETNİK KÖKEN FARK ETMEKSİZİN KENT HAKKI!

İRKÇILIK ve baskıya rağmen yaşamlarını sürdüren mülteci ve göçmen kadınlar ise her alanda yalnızlaşıyor. Sığınmaevlerinin yetersizliği bir yana, yerel belediyelere ait olan birçok sığınmaevinde kalabilmek için Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olmak gerekiyor. Karakollardan iş yerlerine, mahalleden evlere göçmen kadınlar, güvencesiz ve şiddete açık halde yaşamaya mecbur bırakılıyor.

Devletin ve milliyetçi kliğinin dikte ettiği "yardımlar mültecilere" söylemleri ise yalandan ibaret. AB ve Uluslararası fonlarla çeşitli projeler adı altında çalışma sürdüren belediyeler, göçmenler için değil kendi kârları için göstermelik projelere imza atıyor.

İktidarın Türkiye'yi bir parçası haline getirdiği emperyalist savasların mağduru olan mülteci kadınların barınma, istihdam, sağlık, eğitim ve beslenme gibi sorunlarının çözümünde, belediyeler sorumluluk almalı, eşit yaşam hakkını sağlayacak uygulamaları hayata geçirmeli.

EĞİTİMDE VE SAĞLIKTA LÜTUF DEĞİL GERÇEK HİZMET

EĞİTİMDE CEDES ve benzeri projelerle çocukların bilimsel eğitim olanaklarının elinden alınması, kız çocuklarının küçük yaşlarda evliliğe teşvikle istismara açık hale getirilmesi ise toplumu, iktidarın inşa ettiği yeni rejime uygun hale getirmesi, yeni nesilleri tek adam iktidarının kalıplarına uygun yetiştirme üzere geliştirmesi anlamına geliyor.

Bu tablonun yanı sıra tüm yoksulluğun ve geçim derdinin her yeri sarıdığı bu süreçte günden güne birçok çocuk eğitim hakkından mahrum kalıyor. İki yıldır Ekmek ve Gül'ün çağrısıyla mahalle mahalle, şehir şehir kadınlar, dernekler, sendikalar çocuklara okullarda bir öğün ücretsiz sağlıklı yemek verilmesi için imza topluyor, mücadele ediyor. Çocuklara bu hakkın sağlanması her ne kadar iktidarın sorumluluğunda olsa da yerel yönetimler de çocukların eğitim, sağlık hakkına erişimini sağlamak konusunda sorumlu. Belediyelerin bölgelerinde yaşayan engelli, kronik hastalıklı olan, ailesinden uzak, tüm çocukların

sayısını ve durumunu biliyor olması gerekiyor. Belediyeler çocukların esenliği için programlar geliştirme sorumluluğunu yerine getirmeli. Eğitimin yanı sıra sağlıkta da benzer bir süreci gözlemlemek mümkün. Sağlıkta özelleştirmelerin, özel hastanelerin ve şehir merkezlerinden çok uzakta rant ve kâr uğruna şehir hastanelerinin açılması özellikle kadınların ve çocukların sağlık hizmetlerine erişimi engelliyor. Özellikle devletin elinde olca imkanı varken kadınlara ücretsiz kanser taraması dahi sağlanmaması öte yandan rahim ağzı kanserini önleyecek HPV aşısını dahi vermemesi sosyal hizmetler, sağlık ve eğitim gibi erişememesi, halkın hakkı olan birçok hizmetten mahrum kaldığını gösteriyor.

Bu yüzden halkın, özellikle yoksul kesimin barınma, sağlık, beslenme ve temel ihtiyaçları konusundan "torpil", "lütuf" olmadan eşit bir sosyal destek yöntemi uygulanmalıdır.

RANT İÇİN DEĞİL HALK İÇİN KENTLER

HER yurttaşın hakkı olan eşit ve güvenli yaşamın yerle bir olduğu bir süreçten geçiyoruz. Kentler, mahalleler, işyerleri, doğa ve halkın yaşam alanları ve yerel yönetimlerin sermayenin ve sermaye temsil eden siyasilerin sayesinde kâr ve rant alanlarına dönüştürülmüş durumda.

Doğanın kâr uğruna talan edilmesi, emekçiler için kuru toprak, hastalık, işsizlik ve yoksulluk getirirken bir avuç sermayedandan cepçerinin dolmasına neden oluyor. "Ağaçlarıma dokunma" diye Akbelen'de mücadele eden İkizköylülerden tutalım da liç maden faciasında göçüğün ardından siyanürün topraklara karışmasına kadar, halkın canı hiçe sayılıyor. Öte yandan imara ve madene açılan alanların sonu kadınlara yoksulluk ve işsizlik olarak geri geliyor.

Kentler halkın yaşam alanıdır, yani halkındır. Bu yüzden halkın iradesinin ötesinde kentler ve diğer yerel yaşam alanlarının yağmalanması, doğanın talan edilmesi, su kaynaklarının tüketilmesi son bulsun. Kâr ve rant esaslı belediyecilik değil halkçı belediyecilik esas alınsın.

SERVET REZERVİNDE RANTSALE DÖNÜŞÜM

ÖTE yandan halkı yaşamını hiçe sayan iktidar ve müttetikleri halkın çürük binalarda yaşamasına göz yumarken "rantsal dönüşüm" adı altında işçilerin emekçilerin kurşun kurşun biriktirip aldıkları evler, yıllardır kre-disini ödedi binalar ilan edilen rezerv alanlarında gasbedilmeye hazır hale geliyor.

Bunun ötesinde evini kentsel dönüşüme veremeyen, güvenli evlerde yaşamak için kira parasını ödemeyen kadınlar, çürük binalarda yaşam sürdürmeye mahkum ediliyor.

İstanbul'da çürük binada mecbur olduğu için yaşayan Fatma, "Öleceğini bile bile bu binada yaşamak zorunda olmanın çaresizliğini yaşıyorum. Kendimden geçtim ama çocuğum için her an deprem olacak kaygısı yaşıyorum. Korkuyorum ama bir şey yapamıyoruz. Devletin de umurunda değiliz. Devlet bir şey yapmıyor sadece yapıyor gibi davranıyor. Belediye binalar sağlam mı diye inceleme yapmıyor. Yapsa da ev çürük çıkarsa nereye gideceğiz? Dışında kalmaktan korkuyoruz" diye ifade etmişti yaşadıklarını. Kentleri beton yığınına

dönüştüren yerel yönetimler olsa depremle karşı ise hiçbir tedbir almazken deprem için toplanma alanlarını bile daraltıyor. Rantsal dönüşümün, belediyelerin halkın ihtiyaçlarına değil rantta dönük hareket etmesi kadınları ya yüksek fiyatlı kiralara mecbur bırakıyor ya da çürük binalarda yaşamasına mahkum ediyor.

Bu yüzden tüm yurttaşların güvenli binalarda yaşamaya hakkı var. Herkesin yaşayabileceği güvenli binalar inşa edilsin.

Güvencesiz ve çürük binalarda yaşamak zorunda kalan yurttaşlar güvenli binalara intikal edilsin. Öte yandan afetlere ve depremlere hazırlık yerine imkanlarını rant için kullanan yerel yönetimlerin eksikliğini en büyük örneğini 6 Şubat 2023'te yaşanan depremlerde yaşadık. Binlerce kişi yeni yapılmış binaların çökmesi sonucu hayatını kaybetti, depremlerin yaşandığı ilk üç gün yerel yönetimler ve devlet hiçbir hazırlığı olmadığı için halkı kaderine terk etti. Deprem bölgesi için verilen sözlerin hiçbirini tutulmadı, depremin ardından binaların yıkılması sonucu açığa çıkan araziler sermayedarlar için kâr rant alanına dönüştürüldü. Depremlerin üzerinden geçen bir yılın ardından kadınlar ise hâlâ temiz su, hijyen malzemeleri gibi temel ihtiyaçlara erişemiyor. 21 metrekarelik konteynirlarda yaşam sürdürmeye çalışan kadınlar her türlü şiddete maruz kalıyor.

Deprem bölgesindeki kadınların şiddete uğramasını önleyecek mekanizmalar işletilsin, deprem bölgesindeki halkın güvenli barınma, eğitime, sağlığa erişim hakları sağlansın.

KAYYUMLARIN İLK HEDEFİ KADINLAR

İKTİDARIN yıllardır halkın milliyetçi duygularını sömürerek yaygınlaştırdığı ayırtıcı politikalar bir yana halkın iradesi de kayyumlar ile gasbediliyor. 2019 seçimlerinde HDP; 3 büyükşehir, 5 il, 45 ilçe ve 12 belde belediyesi olmak üzere toplam 65 belediyenin başkanlığını kazanmıştı. Bunlardan sadece 6'sına kayyum atanmadı. Kayyumlar ise hedeflerine ilk kadınları koydu. Örneğin, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi tarafından inşa edilen kız öğrenci yurdu polis misafirhanesine çevrildi. Belediyeye bağlı Kadın Politikaları Daire Başkanı görevinden alındı, daire başkan yardımcısı olarak bir erkek atandı ve birimin tüm çalışmaları durduruldu. Van'da Gürpınar Belediyesine atanan kayyum, Kadın Yaşam Merkezini hükümet destekli bir örgüt olan KADEME devretti. Kayyum, eşini de çocuk kreşine müdür olarak atadı. Mardin Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Kadın Daire Başkanlığına erkek memur atandı. Van Büyükşehir Belediyesine atanan kayyum, Kadın Politikaları Daire Başkanlığını feshetti, bu birimin çalışmalarını durdurdu.

Yerel yönetimlerin atamışlar tarafından değil halkın seçtiği ve halktan gelen yöneticiler tarafından yönetilmeli.

KADINLARIN SÖZÜ VE İRADESİNİN OLDUĞU YÖNETİMLER

DÜNYA genelinde yerel yönetimlerde kadın temsil oranı yüzde 36, Türkiye'de ise bu oran yüzde 10 civarında. Türkiye bu oran ile 133 ülke arasında 118'inci sırada yer alıyor. Yani yerel yönetimlere seçilmiş her 10 kişiden yalnızca 1'i kadın. Bu durumun kendisi kadınların toplam yaşadıklarına dair söz söyleme, çözüm üretme ve kentin örgütlenmesinde sözünü görünmez kılıyor.

Özellikle işçi ve emekçi kadınlar her gün yeniden iş, ev, çocuk, hasta bakımı arasında koşuşturken yaşadıkları kentlerde söz sahibi olamıyor.

ÖRNEĞİ YOK DEĞİL!

Sovyetler örneğinde olduğu gibi, Sovyet iktidarı, daha devrimin ilk haftasında çıkardığı yasalarla kadın emeğinin korunması, anne ve çocuğunun korunması, çocuk bakımı ve eviçi faaliyetlerin toplumsallaştırılması ile ilgili yasalar çıkardı. Partinin kadın kolları bu görevi asli olarak üstlendi ve köy köy, fabrika fabrika, mahalle mahalle bu yasaların hayata geçmesi için faaliyet yürüttü. Devrimden sonraki ilk aylarda anne ve çocuk bakımının devletin yükümlülüğü altına girmesi sağlandı. Kadının çalışma hayatına katılması için özel düzenlemelere gidildi. Çalışan kadınların 3 saatte bir çocuklarını emzirme hakkı bulunuyordu. Kendileri ya da çocukları rahatsızlandığında sağlık ücretsiz olduğu için çok kolay bir şekilde sağlık hizmetine ulaşabiliyorlardı.

Tüm bu süreçte önemli olan nokta ise kadınların eşit fırsatla yönetimlere dahil olması, temsil yetisinin olmasıydı. 1937 yılına geldiğinde yarım milyona yakın kadın devlet idaresinde görev alıyordu. Bu sayının daha da artırılması için cesaretlendirme çalışmaları ve parti faaliyetleri de düzenleniyordu. Diğer çalışma alanlarında da kadınların yönetici kadrolara gelebilmesi için çalışmalar yoğunlaştırılmıştı.

KENTLERİ HEP BİRLİKTE İNŞA ETMEYE...

YEREL yönetimlerin burjuva parti cenahlarının hesaplaşma, kâr ve rant için mücadele meydanına dönmemesi, merkez yönetimle kurulacak bağın en yerelden örgütlenerek sağlanması kadınların sorunları ve taleplerini de çözüme kavuşturacaktır. Tüm bunların gerçekleşmesi için de biliyoruz ki tek yol, bulunduğumuz her alanda, işyerinde, mahallede, okulda, apartmanda örgütlenmek ve işçinin, emekçinin, kadının sözünün geçtiği demokratik yerel yönetimleri hep birlikte inşa etmek.

Fotoğraf: Unsplash

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Açız maçız ama varız kardeşlerim...

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Fotoğraf: Canva Pro

Filiz GÜR*

Derslikten içeri güneş giriyor, kızlar konuşkan ve katılımcı. Osmanlı ekonomisinde “narh” uygulamalarıyla ilgili konudan üç yüz küsur yılı bir saniyede alarak günümüze varıyoruz. “Gençler, asgari ücret diyorum, bu yıl ne kadar oldu?” Her yıl, asgari ücretle kaç tavuk döner alabiliyoruz hesabını yaparız. Bu yıl tavuk dönerin yerini evden kaplara koyup getirdikleri yemekler aldı. Kızlardan biri günah çıkarır gibi “Öğretmenim ben geçen yıla kadar asgari ücreti askerlerin aldığı ücret zannediyordum” diyor. Sınıfta hafif bir gülüşme oluyor: “Şaşırmadım diyorum, ben de uzun süre öyle zannetmiştim. 16 yaşından sonra işe girdiğim bir zincir lokantada işverenlerin işçilerine ödeyebilecekleri en düşük miktar olduğunu öğrendim.” Hepsisi de o en düşüğü veriyor zaten. Sonra, bildiğimizi zannedip yanlış bildiğimiz şeyler hakkında konuşurken asgari ücreti unutupuyoruz.

İki ay sonra sanayi devriminin sonuçlarını tartıştığımız bir başka sınıfta öğrencilerimden biri liberalizm ve sosyalizmi karşılaştırdığı sunumu yaparken Bolşevik İhtilali'nin kapitalist ülkelerin asgari ücreti benimsemesinde itici güç olduğunu söylüyor. Hımmm işte bir merak tohumu zihnimde böylece çatlıyor. Peki bu “asgari ücret” dediğimiz uygulama nerede ve ne zaman başladı? Mesela bizim ülkemizde ilk defa bir işçiye ödenebilecek en düşük ücret, komisyon tarafından hangi tarihte belirlendi?

Yeni bir Ken Loach filmi senaryosu

Her yıl, asgari ücretle kaç tavuk döner alabiliyoruz hesabını yaparız. Bu yıl tavuk dönerin yerini evden kaplara koyup getirdikleri yemekler aldı...

Florence Kelly

yazacak değilim. Yine de bu merak beni sizlere de tanıttırmak istediğim bir kadına götürdü. Adı Florence Kelley.

DÜNYANIN KAZANDIĞI TERİM: TER FABRİKASI

Köleliğin normal kabul edildiği zamanlardan, emeğin kırbaç marifetiyle elde edilmesinin yavaş kabul edildiği, kolektif bilincin artık “insanlık onuru” dediğimiz şeyden haberdar olup dillendirdiği 19.yüzyıla gelindiğinde tüm olumlu gelişmeler birdenbire olmadı. Önce kölelik ve köle pazarları yasaklandı. Onun yerine adına modern kölelik diyebileceğimiz başka bir model uygulamaya konuldu: düşük ücret, uzun çalışma saatleri ve insanlık dışı çalışma koşulları.

1850 yılında dünya yeni bir terim kazanmıştı: Ter Fabrikası. Bu ifade ilk defa Charles Kingsley'in Cheap Clothes and Nasty eserinde geçiyor. Sonra ağır ve kalabalık çalışma koşulları olan atölyeler için kullanılmaya başlanıyor. Bu atölyelerde çok küçük yaşta çocuklar ve kadınlar, hastalık kapabilecekleri kimyasallara maruz kalarak uzun saatler karın tokluğuna çalışmak zorunda kalıyor. Avrupa'da çeşitli sosyalist örgütler, yeni kurulan ABD'deki mücadele birlikleri bu konularla uğraşadursun geçimlik olmayan ücret sorunuyla ilgili ilk başarılı girişim dünyanın öbür ucunda 1896 yılında Avustralya'nın Victoria eyale-

tinde gerçekleştiriliyor. 1851 yılında resmen Kraliçe Victoria'nın kolonisi olan bu bölge için hızlı bir gelişme diyebilir miyiz?

KELLEY'DEN KÖLELİĞE SAVAŞ

Şimdi size Florence Kelley'i takdim edebilirim. Kendisi “ücret köleliği” teriminin isim annesi. Hayatı boyunca sekiz saatlik çalışma koşulları, asgari ücret, çocuk ve kadın işçiler konusunda çalışmış ve bu konularda atılan adımların öncüsü olmuş. Philedelphi'a'da kölelik karşıtı yargıç bir babanın kızı olarak dünyaya gelince 10 yaşında okuduğu kitap bir ekonomi kitabı olmuş. Tüm ailesinin kölelik karşıtı olması muhtemelen adalet anlayışının gelişmesinde büyük rol oynuyor. Halası Sarah, bu konuda o denli hassasmış ki köle emeğiyle bağlantısı nedeniyle şeker ve pamuk kullanımını reddediyormuş. Florence'ın hikâyesiyle ortaklaştığım, bence çok kadının ortaklaştığı kısmi eşinden ayrılma nedeni. Eşi Avrupalı sosyalistlerden. Bu yaşına kadar öğrendiğim şeylerden biri insanların önemli bir kısmının teoride inandıkları şeyleri pratikte hayata geçiremiyor olmaları. Florence'ın eşinin de eminim müthiş idealeri ama bunun yanı sıra devasa borçları var ve geçimlerine destek olmuyor. Bu nedenle ayrılmak isteyen Florence boşanamıyor ve üç çocuğuyla kaçmak zorunda kalıyor. Sonrasında kariyeri boyunca reform yasalarını yapmak ve yaptırmakla uğraşiyor. Yapıp başardıklarının listesini oku-

yunca ağızım açık kaldı. Adını aratıp okuyun derim, öyle bir ilham kaynağı. 1909-1910 yıllarında asgari ücretle ilgili ilk tespit çalışmasını yaptırmalarına rağmen sonradan senato bu yasa iptal ediyor. ABD'de ancak 1933 yılında asgari ücret uygulamasına geçiliyor.

Ülkemize gelince, aslında yeni cumhuriyetin erken dönemlerinde 1936 yılındaki İş Kanunu ile yasal düzenlenmesi yapılmasına rağmen ancak 1951 yılında uygulamaya konmuş.

Okuduğum bir çalışmadaki tablolara bakınca ilk yıllarda genel bir ücret uygulamasının yapılmadığını, ülkenin de-

ğişik bölgelere ayrılıp her biri için ayrı ücret tespit edildiğini fark ettim. Mesela 1.bölge ile 4.bölge arasında o dönemin parasıyla 100 lira fark var. İlk asgari ücret 525 lira.

VAR MIYIZ? YOK MUYUZ?

Şimdi bizim adına “çalışan yoksulluğu” dediğimiz garabeti yaşıyor olmamız da enflasyonun yanı sıra bu ücretin tespit edilme şekline. Türkiye, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesini 1948 yılında, Avrupa Sosyal Şartı'nı da 1989 yılında onaylamış. Ne var ki Avrupa Sosyal Şartı'nın asgari ücreti düzenleyen 4. Maddesinin 1. Fıkrasını onaylamamış. Bunun nedeni, ilgili düzenlemede, asgari ücretin tespitinde “aile ihtiyaçları kriterinin” esas alınmaması öngörmesi, ülkemizde ise asgari ücret tespitinde “işçi ihtiyaçları kriterinin” esas alınmasıdır.

Yani eğer ekonomik kriz ve enflasyonun düşük olduğu ideal durumlarda (yok ki) yalnızca işçinin belli standartlarda yaşamasına uygun bir ücret. Ailesini yok sayan bir düzenleme.

Zaten biz ne kadar varız, “Yok muyuz? Neyiz?” diyerek varlık felsefesine girip yazdın çıkayım. Geçen ay bana içeriği kalp titreten birkaç mail yollamışsınız, insana “Varım be!” dedirten. Açız maçız ama varız kardeşlerim...

*filizy63@gmail.com

ÇEDES'e MESEM'e bütçe var Çocuklarımız için gıdaya yok

İlkem SEVİNÇ
Ankara

Ankara-Tuzluca'yır Kadınları Dayanışma Derneği 21 Şubat'ta, okullarda bir öğün ücretsiz sağlıklı yemek verilmesi için Tuzluca'yır Kadınları Dayanışma Derneğimizin ME-B'e açtığı dava görüldü. Türkiye'nin dört bir yanından kadınlar ses yükseltti, pankartını alan sökağa döküldü. Destek için farklı illerden Ankara'ya gelenler oldu. Ne için? Her çocuğun sağlıklı yemeğe bir öğün de olsa erişebilmesi için! Çocuğu olan, olmayan fark etmeksizin kadınlar alana indi, davaya sahip çıktı.

Mahkeme salonunu dolduran anneler, gözlerinde umut, korku, çaresizlik ve en çok da öfkeyle çıkacak kararı beklediler. Bir nefes dahi tahammülü kalmadı kimsenin. Açlık bu, beklemeye gelir mi?

MEB kendini nasıl savundu peki? Zengin, varlıklı aileler okullarda bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek verilmesini istemiyorlarmış. Böyle bir sebep sunulabilir mi?

Ayrıca talebimiz sadece çocukların karınlarını doyurabilecekleri ücretsiz yemek değil, sağlıklı yemek! Yani, zaman kontrolünde, hem hijyenik hem besleyici hem de doyurucu niteliği olmalı.

ÇOCUKLARIMIZ AÇLIĞI DÜŞÜNMEDEN DERSİ DÜŞÜNEBİLSİN

Halkın yarısının açlık sınırının altında bir asgari ücrete tâbi tutulması, çocuklarımızın sağlıklı gıdaya erişimine ket vuruyor. Çocuklar, okula aç gidiyor. Evlerde de yarı aç bir yaşam sürüyorlar. Karnı aç çocuk dersi dinlemiyor, dinlese de anlamıyor. Çünkü iyi beslenen bir çocuk kadar kafası çalışmıyor.

Almanya, sözde bizi kısıkanıyor ama okullarda ücretsiz, sağlıklı yemek verilmesi konusunda Avrupa'da başı çekiyor. Kıbrıs'ta da bu uygulama sürüyor. Bizde de geçen yıl, sadece yarım dönem (seçim öncesi) okul öncesinde uygulama başlatıldı. Ana sınıflarında, belli ki göstermelik uygulamaya konulan ve bütün okullara yayılması beklenen uygulama, gerekçesiz bir şekilde sonlandırıldı.

HASTALIKLAR ARTIYOR

Bodurluk hastalığı Türkiye'de ayyuka çıkmış. Neden? Çocuk, hayvansal gıdaya erişemiyor. Et, süt, yu-

'Çocuğu olan, olmayan fark etmeksizin kadınlar alana indi, davaya sahip çıktı. MEB kendini nasıl savundu peki? Varlıklı aileler okullarda bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek verilmesini istemiyorlarmış.'

murta, peynir tüketemeyen bir çocuk, nasıl fiziksel bir gelişim gösterebilir? Bizim çocuklarımız, torunlarımız bizlerden daha mı kısa olacak? Biz, nasıl ki ana balarımızın boyunu geçtiysek, onlar da bizim boyumuzu geçmeli!

MEB'in yemeğe ayıracak bütçesi yok diyor-

lar. Veliler olarak karşı durduğumuz ÇEDES projesine kaynak var, çocuk işçiliğinin önünü açan MESEM'e kaynak var ama gıdaya kaynak yok öyle mi?

'İHTİYACIMIZ YOK' DİYENE RASTLAMADIK

İki yıldır çocuklarımıza bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek verilmesi için mücadele ediyor. Sokaklarda röportajlar yaptık, birçok kesimden insanla görüştük. "Bizim ihtiyacımız yok, çocuğuma dört dörtlük beslenme koyuyorum" diyene rastlamadık. Tüm gün ders veren okullarda, öğle arasında veliler okula yemek taşımak zorunda kalıyor. Çalışan anneler, işlerinden izin alıp çocuklarına yemek götürmüyor. Akşamdan koyulan beslenmeyi, çocuk yemek istemiyor. Yemek ya bayatlıyor, ya ekşiyor. Hiçbiri olmasa soğuyor, buz kesiyor. Beslenmede kuru simit var, diyemiyorum. Çünkü aileler simit almakta bile zorlanıyor.

ÜLKENİN AÇ ÇOCUKLARI MEB'İN AYIBIDIR

Nasıl ki okullarda giyilen formalar zengin-fakir ayrımının önüne geçerek, yoksulun çocuğunu dışlanmaktan koruyor, beslenme de aynı şekilde sosyal statüyü belirliyor. Çocuk, açlığa yenilip o bayatlamış ekmeğini, arkadaşlarından utana sıkıla yemek zorunda kalıyor ya da direnip açlıktan bayılıyor. Çocuklar açlıktan bayılıyorsa okullarda, bu en çok MEB'in ayıbidir.

"Yer yok" diyerek bahane üretilmemeli. Nasıl ki, belediyeler seyyar yemekhaneler kuruyor, gerekiyorsa MEB de öyle çalışmalı. Çocukları gıdaya, sağlıklı bir şekilde kavuşturmalı. İstedikimiz sadaka değil. Halkın parası halka, halkın çocuklarına harcanmalı. Vergi ödüyorsak, hesap da sormalıyız. Davadan çıkacak kararın, çocukların yüzünü güldürmesi ve karnını doyurması en büyük temennimiz!

Biz bitti demeden bitmeyecek

Özlem Boyraz ÖZEL
Yenimahalle-Ankara

EKMEK ve Gül'ün başlattığı ve biz kadınların bugüne kadarilmekilmek ördüğü, kapı kapı okul okul gezerek örgütlemeye çalıştığı bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek mücadelemizi geçtiğimiz günlerde mahkeme koridorlarına taşıdık. Bu kampanya bizim için oldukça önemli. Çalışmamız boyunca "Bizim vergilerimizle çocuklarımıza bir öğün yemek veremeyecek kadar aciz mi bu devlet?" diyen de vardı "Bizim vergilerimizle cemaatleri tarikatları besliyorlar" diyen de. Görüştüğümüz kadınların çoğu ekonomik olarak zor durumda olduklarını, çocuklarına beslenme koymaktan zorlandıklarını anlatıyorlardı. "Her okulda beslenme listeleri veriyorlar ama bizim bunları nasıl alacağımızı da söyleler bari" diyerek serzenişte bulunan çok sayıda kadınla karşılaşıyorduk. Yaptığımız çalışmanın çok doğru bir çalışma olduğunu söyleseler de "Ama bu AKP vermez ki" diye sitem edenler de vardı. Ancak biz de inatçıydık. Onlar vermezse biz de bu mücadeleyi kazanmaya inat etmiştik. Ayrıca yaptığımız imza kampanyasına katılarak, "Verin bizler de toplayalım" diyerek imza föylerini alıp devam eden çok sayıda kadın da bu mücadelemizde bize güç veriyordu.

BU MÜCADELE ÇOCUKLARIMIZIN HAKKI

Çok sayıda kadın geldi duruşmayı takip etmeye. Alkışlarla karşıladık bu mücadeleye sahip çıkmak için mahkeme önüne gelen herkesi. Milli Eğitim Bakanlığı davada çocuklarımızın yanında olmak, onların en temel hakkını sağlamak yerine bin bir türlü bahane üreterek okullarda yemek verilmemesi için savunma yaptı duruşma boyunca. Bakanlığın bu savunması karşısında öfkemiz daha da büyüdü. Ancak talebimize ne kadar yöneticiler, hükümet yetkilileri kulak tıcarsa tıkasın vazgeçmeyeceğiz, her yerde anlatmaya, bu kampanyanın çalışmasını yapmaya devam edeceğiz. Çünkü bu bizim çocuklarımızın hakkı. Biz bitti demeden bu kampanya bitmeyecek!

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

Emeğin kentinde emekçi kadın aday

Kocaeli yüzlerce işletmesiyle, gerçekleşen onlarca grev ve direnişiyile bunun en büyük örneği olmuş kentlerden biri.

Cemre KAVUKER
Kocaeli

Partiler ve adayları nasıl bir yerel yönetim anlayışına sahip olduklarını anlatmak için çeşitli çabalar gösteriyorlar. Kimi topyekun sahada, kimileri de daha geriden geliyor. Kocaeli'de Emek Partisi Büyükşehir Belediye Başkanı Adayı Arzu Erkan yaklaşık bir buçuk aydır sahada, işçilerle emekçilerle çeşitli alanlarda buluşmaya çalışıyor. Sabah işçi duraklarında güne başlayıp gece fabrika önlerinde gün noktalanıyor... Buluştukları herkesin yerel yönetimden beklentilerini, nasıl bir yerel yönetim istediklerini de tartışıyorlar.

Arzu Erkan Kocaeli'de sahada çalışmaya yürüten tek kadın aday. Bu yüzden özellikle okul önlerinde annelerle, mahallelerde, iş yerlerinde kadınlarla yan yana gelmeye dair özel bir çabası var. Yerel yönetimlerde bir kadın adayın olmasının kadınlar açısından heyecan veren bir durum olduğunu dile getiriyor Erkan. Kadınların birbirlerinin derdini, talebini çok iyi bildiğini, asıl yaşatanın kadın dayanışması olduğunu ifade ediyor.

KADIN İŞÇİLERİN SORUNLARI GÖRMEZDEN GELİNİYOR

Kocaeli 14 organize sanayi bölgesi, 2 serbest bölge, 37 özel limanı ile mal ve hizmet üreten yüz binlerce emekçinin kenti. Yani bir emek kenti. Türkiye İş Kurumu İlgücü Piyasası Araştırması 2022 yılı sonuç raporuna göre bu kentte çalışanların yüzde 25'i kadın. Bu veri bu araştırma kapsamında yer alan işletmeleri ve sigortalı çalışan kadınları gösteriyor. Bu veri içerisinde yer alan kadınla-

rın yaşı, çocuk sahibi olup olmadığı gibi bilgilere yer verilmemiş. Ancak biz biliyoruz ki Kocaeli'de mal ve hizmet üretenlerin dörtte biri kadın olmasına rağmen onların sorunları, ihtiyaçları, talepleri göz ardı ediliyor. Nasıl mı? İlk olarak ulaşım alanında yok sayılıyor.

Kocaeli'de akşam belli bir saatten sonra merkezi mahalleler dışında ulaşım hatları kesiliyor. Ara bir mahallede oturan bir kadın işçi, evine en yakın noktada inip yürümek zorunda kalıyor ya da hiç servis olmadığı için toplu taşıma ile bir noktaya kadar gidebiliyor. İşte burada güvenlik problemleri boy gösteriyor. Tenha, karanlık sokaklarda sağ salim eve gitmeye çalışan kadınlar her gün kaygı döngüsünün içine giriyor. Oysa ücretsiz, güvenli ve çalışma saatlerine göre planlanan bir ulaşım sisteminde bu sorunlar yaşanmadan zamanında eve varılabilir. Aynı zamanda sokakların aydınlatılması, kör nokta bırakmayacak şekilde olmalı. Oysa yıllardır bu kenti yönetenlerin büyük bir çoğunluğunu kooperatiflerle çözmeye çalışıyor, bu da çeşitli sorunları beraberinde getiriyor. Bunun karşısında emekten yana bir yerel yönetim anlayışı benimsendiğinde ulaşım da halktan yana ve halk için bir anlayışla planlanacak.

KREŞ EN YAKICI SORUNLARDAN

Çalışan kadınlar her gün aynı endişeleri taşıyarak evine varıyor. Ancak ertesi gün işe giderken çocuğu olan kadınlar için yeni bir endişe başlıyor, "Çocuk nerede kalacak? Evde tek bıraksam başına bir şey gelir mi?" sorularıyla hazırlanıyor işe. Emekçi kadınların bir kısmı çocuğu aile büyüğüne bırakıyor, komşuya emanet ediyor ya da üstüne kapıyı kilitliyor ve işe gidiyor. Yasada yer alsada Kocaeli'de de pek çok işletmede

Fotoğraflar: Evrensel

kreş yok. Oysa yerel yönetimler tarafından sağlanabilecek, her mahalleye kurulabilecek bir kreş, bakım yükünü de toplumsallaştırmanın önünü açacak. Sadece çocuk bakımı değil, ev işleri de kadınların üzerine bırakılmış bir yük. Bu yükü ortadan kaldıracak şeylerin ilk adımı da mahallelerde kurulacak aşevleri ve çamaşırhaneler olacaktır. Ev içi emeğin de toplumsallaştırılmasının ilk adımları bunlar. Tüm bunların gerçek dışı olmadığını biliyoruz. Çünkü yerel yönetimler sadece gençler için aşevleri ya da çamaşırhaneler kurabiliyor. Bunlar da sayısal olarak tek tük örnekler şeklinde kalsa da imkansız olmadığını, yerel yönetim bütçesinin buralarda kullanılabileceğinin bir kanıtı.

EMEKTEN YANA YEREL YÖNETİM HAYAL DEĞİL

Sıklıkla işçilerle yan yana gelen ve halkçı yerel yönetim anlayışını anlatan Erkan'ın söylediklerini kimse hayal olarak görmüyor ancak "bu koşullarda gerçekleşmesi zor" diyor. Bu anlatılanlar ve daha fazlası emekten yana demokratik bir yerel yönetim anlayışı ile imkansız değil, hayal değil. Olmasının bazı koşulları var elbette. O da yan yana gelmek ve birlikte mücadele etmek. Daha önce bunun örneğini en çok da kadınlar gördü. Birlikte hareket etmenin, mücadelenin getirdiklerini. Kocaeli yüzlerce işletmesiyle, gerçekleşen onlarca grev ve direnişiyile bunun en büyük örneği olmuş kentlerden biri.

'Benim derdim onun derdi'

YEREL seçimlere giderken herkes büyük laflar ediyor yine ama o büyük lafların arasında işçiden bahseden yok. Bu aralar havalar sıcak olsa da bizi bıçak soğuşu gibi kesen birçok gerçeğimiz var. İşçinin derdi çok başka. Dışarıda kahve içelim diyoruz, ama herkes "Maaşı alınca..." diyor. Maaşı alınca "Bize yetecek mi?" diye düşünmeden edemiyoruz. Birimiz evliyse, diğerimiz boşanmış yaşlı anne, babasının yanında, bir de çocuğuyla 4 boğaza yetmeye çalışıyor asgari ücretle. Utanıyorsun ona "Gel kahve içmeye gidelim" demeye. O da zaten bu kadar yoksulluğun içinde kendine dışarıda bir kahve içmeyi çok görüyor. Bir diğeri çalışmak zorunda ama çocuğu küçük diye her gün koşarak işten çıkıp, eve gitmek zorunda kalıyor. "Neden bu koşuşturman?" diye sorduğunda, "Kreşe gönderebilsem, rahat edeceğim. Bedenim dayanmıyor bu kadar koşuşturmaya" diyor.

Kimimiz de bekar, birikim yapıyor ama "Kontör bile yükleyemiyorum" diyor ve bazen iş arkadaşlarının telefonunu kullanarak ailesiyle haberleşiyor. "Seçimden bana ne?" diyor. Yoksulluk, iş yerindeki baskılar... İki şey var bu kadar ortak derterimize rağmen bizi bölen, gözümüzü kör eden; din ve milliyetçilik. Aynı zamanda mülteci düşmanlığı konusunda da öyle kesinleşiyor ki tartışmalar, birden tanıyamıyorsun karşıdaki bant arkadaşını. Söz konusu aşılammış nefret duygusu olunca, nasıl da herkes sırtını dönüyor. Beraber kahve içip, sorunlarımızı tartıştığımız arkadaşımız nasıl düşman oluyor birden... Bu demek oluyor ki bilerek ve isteyerek bizi bölüyorlar. "Abla güneydin" diyen gençlerin o masum duygularıyla o kadar oynamışlar ki artık güneydin bile dememeye başlıyor farklı düşünenlere. "Söz konusu ülkem" diyor ve başlıyor bilindik, bizi ezelden beri birleştirmeyen o keskin cümlelerini kurmaya.

"Ya benimle hepimizin kurtuluşu için çabalayacaksın yada bireysel nefrete kapılıp kaybolacaksın" dediğimden bazen nefretle baksa da bana, benimle gündemi tartışmayı seviyor sorguluyor. Yani demem o ki biz aynıyız. Bizi ne kadar ayırmaya çalışsalar da benim derdim, onun derdi.

Tuz'ndan bir kadın işçi

Görsel: Canva Pro

Cesaret veriyorlar

Fevzi Çakmak Mahallesi Muhtar Adayı Çiğdem

Deniz: "Aday olma amacım mahallenin eksikliklerini mahalle sakinleri ile birlikte belirleyip birlikte çözüm üretmek. Beni en çok gençlerimizin yaşadığı sıkıntılar muhtar aday olma konusunda teşvik etti. Madde kullanımını o kadar arttı ki gündüzleri bile dışarıya güvenle çıkamıyoruz. Benim amacım, madde kullanımına dair bilinçlendirme çalışmasını mahalledeki gençler ve kadınlarla birlikte yapmak. Çocukların ve gençlerin rahat ve güvenli bir şekilde sosyalleşebileceği parklar ve kültürel alanlar yaratmamız gerekiyor. Mahalledeki kadınları maddi ve manevi olarak güçlendirmek için mahalle derneği kurmak istiyoruz. Yaşadığımız sorunları çözebilmemiz için sokak temsilcileri seçerek belediye ile koordineli çalışmamız gerekiyor."

Fevzi Çakmak Mahallesi Muhtar Adayı Hediye

Ediz: "Aslında en çok kadınların, çocukların ve hayvanların ihtiyaçlarını düşünüyorum. Kadınlarla beraber üreteceğimiz paylaşım yapabileceğimiz atölye tarzı bir yer yapmak istiyorum çünkü kadınların hiçbir sosyal aktivitesi yok, sadece birbirimizin yanına gidip geliyoruz. Bir kadın aday çıkınca başka bir kadın 'Ben de yapabilirim' düşüncesiyle bu yola çıkıyor. Bu durum bizlere özgüven aşıyor."

Bir arkadaşımın bana oy vermesi için iki arkadaşıyla konuştuğunda, 'Saçı sarı, oy vermeyiz' demişler. Ben de 'Saçı koyu renkli olan bir arkadaş var, o zaman ona oy versinler' dedim. Adaylar erkek olunca böyle tartışmalar olmuyor. Örneğin mevcut muhtar kel, o zaman ben de 'Kel muhtar istemiyorum' diyebilirim."

Zafran TOKİ Muhtar Adayı Handan Oğuz: "Yaklaşık 2 yıl konteynerde yaşadım. Konteynerde yaşam koşulları çok zordu. 2 yıldır ise Zafran TOKİ'lerinde yaşıyorum. Bu TOKİ'ler yeni yapıldı ve şehre çok uzak. Yeni yapılanma olduğu için mahallenin eksiklikleri de çok fazla. Bu eksiklikler kadınları da doğrudan etkiliyor bu yüzden benim önceliğim kadınlar olacak."

Aylık sokak toplantıları yapmak istiyorum. Yapılan maddi yardımlar gerçek sahiplerine ulaşmıyor, bu yardımların gerçek sahiplerine ulaşmasını sağlamak istiyorum. Mahallede bir top sahası var ama sadece erkekler gidebiliyor. Kız çocuklarının da gidebileceği bir alan olması için voleybol sahası açılması gerekiyor. Bunun için çaba harcayacağız."

Eşime muhtar olacağımı ilk söylediğimde beni ciddiye almadı, dalga geçtiğimi düşündü. Ama kararlı olduğumu görünce arkamda durdu."

Elazığ'dan muhtar adayları ile adaylık süreçlerine ilişkin söyleşilerin tamamını okumak için QR kodu okutun.

ELÂZİĞ'DA KADINLARLA YEREL SEÇİM SOHBETİ

Görsel: Canva Pro

Fotoğraflar: DHA

Gerçekten çalışana oy vereceğim

Derya COŞKUN Elâzığ

Elâzığ'da belediye başkan aday listeleri kesinleştikten sonra iş yerlerinde ve mahallelerde seçimlerle ilgili konuşmalar başladı. Ancak şu dönem en dikkat çekici şey, AKP'yi destekleyen ve AKP'ye kesinlikle laf ettirmeyen arkadaşların, bu yerel seçimde AKP'yi desteklemeyeceklerini söylemeleri oldu.

Genel seçimlerde AKP'yi destekleyen iki kadın arkadaşla sohbetimizde, kadınlardan biri genel seçimlerde ekonominin kendisi için ikinci planda olduğunu ancak şimdi öyle olmadığını söylüyor. "Enflasyon arttı, ücretlerimiz eridi."

Emekli olamıyorum, olursam açlık sınırın altında maaş alıp adeta ölüme terk edileceğim. Bana genel seçimden önce çok zam olacak dolar 30 lirayı geçecek diyorlardı inanmıyordum" diyerek pişmanlığını ifade ediyor kadın arkadaşımız. Yerel seçimlerde, mevcut belediye başkanına oy vermeyeceğini

ifade ediyor ve ekliyor: "Şu zamana kadar AKP'li diye belediye başkanını destekledik ama ne oldu? Koskoca bir hiç, ürettikleri bir proje de yok. 'Asfalt yapıyoruz' diyorlar, her yıl söküp yine yapıyorlar. Kime rant sağlıyorlar, kimleri zengin ediyorlar, gerçekten anlamadım. Bir alt geçit yapıldı, her yağmur yağdığında su doluyor. Yağış olduğunda çarşıda yürümek imkansız. Gazi Caddesi ve çevresinde sokaklar dere gibi oluyor, hep su taşıyor." Arkadaşımız, "Az da olsa alınan vergilerin benim için kullanılmasını istiyorum" diyerek gerçekten çalışacağını düşündüğü bir adaya oyunu vereceğini söylüyor.

'HALKI DÜŞÜNEN YEREL YÖNETİM ANLAYIŞI OLMALI'

Sohbetimiz, diğer arkadaşın söz almasıyla devam ediyor. O da daha önce AKP'ye oy vermiş, bu yerel seçimde AKP'li adaya vermeyi düşünmüyor. Ekonomideki kötü gidişattan dem vurarak şöyle diyor: "Ekonomide izlenen yanlış politikalar yüzünden ne hale geldik. Şu an alım gücümüz o kadar düştü ki bir şey almak istediğimizde marketlerdeki indirimleri kovalıyoruz." 30 yıldır çalıştığını ve emekli olamadığını anlatıyor arkadaşımız. Yoksulluk sınırının altında aylık aldığını ve emekli olursa onu da alamayacağından endişe duyuyor. Yerel seçimlerde oy verirken neye dikkat edeceğini de şöyle açıklıyor: "Adayları gözden geçirip projelerine

bakacağım, bana güven vermeli. Halkı düşünen bir belediye anlayışı olmalı. Şimdiye kadar gelen tüm belediye başkanları, sürekli birilerini zengin etme peşindeydiler. Bir önceki başkan hangi şirketle anlaşmıştı, bilmiyorum ama her yere lale ve çiçek ektilerdi. Kaldırımları tekrar tekrar yeniledi. Ardından gelen de her yeri yapboza çevirdi. Böyle belediyecilik anlayışı olmaz."

HALKÇI, ŞEFFAF, HİZMET VEREN BİR BELEDİYECİLİK

Bir de doğalgaz meselesi var tabii, o da sohbetimizin gündemi oluyor. Bir kadın arkadaş "Doğalgaz bulduk diye haber çıktı, artık doğalgaz çok ucuz olacak diye çok sevindim. Hatta doğalgazın bir kısmı devlet tarafından karşılanınca Allah dedim. Artık kendi gazımızı üretiyoruz diye düşünürken şimdi, doğalgazı açmaya korkuyoruz. Kiradan temel ihtiyaçlara, her şeye zam üstüne zam. Bu ay aldığımızı, diğer ay aynı fiyata bulmak mümkün değil. Geçinmiyorum ve çok zorlanıyorum" diyor.

"Peki nasıl bir belediye başkanının kazanmasını istersiniz?" diye sordüğümüzde ise kadınlar ortak bir cevap veriyorlar: Halkını düşünen ve halkı için çalışan, şeffaf, birilerine rant sağlamayan, gereksiz harcama yapmayan, kendi yandaşlarını korumayan, torpille işe alım yapmayan bir yerel yönetim anlayışı istiyorlar ve buna göre oy vereceklerini dile getiriyorlar.

Çizim: Öykü Özögüt Hekim

Mamak'ta kadınlar yıllardır yan yana

İlke IŞIK
Ankara-Mamak

Mamak 700 bine yakın nüfusu ile büyük bir ilçe. Bu ilçe gecekondularıyla bilinirdi eskilerde. Şimdilerde ise kentsel dönüşüm sonucu her yanı apartmanlarla çevrili, insana değil ranta göre yapılandırılmış bir halde.

Bu yeniden yapılandırmada düşünülmeyen Mamaklılardı. Kadınların, gençlerin nefes alma olanaklarının olmadığı Mamak'ta ulaşım bir çile. İşe gidip gelmek başlı başına bir mücadele. Aydınlatılmamış sokaklar kadınlar için korku kaynağı. Parklarda soluklanmak endişe verici. Gençlerin ve çocukların eğlenebileceği, eğitimlerine destek olabilecek olanaklar söz konusu değil.

Kadınlar Mamak'ta yıllardır mücadele yürütüyorlar. Yan yana gelmenin türlü yollarını bularak hem hayatta kalmaya hem de sorunları için yetkililere seslerini duyurmaya çalışıyorlar. Kadınların mücadelesi yeni değil Mamak'ta. Bu mücadele, kentin en büyük mahallerinden birinde, General Zeki Doğan'da kadın muhtar seçtirdi mesela. Nurhayat Farımaç'ın muhtarlığı döneminde kadınlar, mahallede bir binanın kreş olmasını sağladılar, kadın sığınmaevi açılması için çalışma yürüttüler.

'Rantı değil kadınları, çocukları, gençleri düşünen bir Mamak Belediyesini birlikte yaratabiliriz. Yan yana gelmenin, dayanışmanın gücünü biliyor Mamaklı kadınlar.'

Sonrasında bu çalışma Kız Kardeşim Kadın Dayanışma Derneğine evrildi, arkasından Tuzluçayır Kadınları Dayanışma Derneği geldi. Mamak'ın diğer mahallelerinde de seslerini duyurmaya çalışmaktan vazgeçmedi kadınlar.

Köy derneklerinde, sendikalarda örgütlü olan kadınlarla da birleştirdiler seslerini. 2012 yılından bu yana binlerce kadının bulunduğu 8 Mart etkinlikleri örgütüyor Mamaklı kadınlar. Korolar kurup türküler söylüyorlar. Dayanışmanın, birlikte olmanın mutluluğunu paylaşıyorlar. Okullarda bir öğün ücretsiz sağlıklı

emek her çocuğun hakkı kampanyası ile devam ediyor Mamaklı kadınların mücadelesi. Kapı kapı dolaşım imza toplayan kadınlar Milli Eğitim Bakanlığının kapısını, Tuzluçayır Kadınları Derneğinin açtığı dava ile aşındırıyor.

TALEPLER ÜZERİNDEN PLAN YAPAN BİR BELEDİYE

31 Mart yerel seçimleri bu mücadelenin, dayanışmanın ve birikimin bir parçası. Mamak Belediyesinin kadınların ihtiyaç ve talepleri üzerinden planlamalarını yapan bir belediye olması gerekti-

ğini söylüyoruz. Kadınların şiddet maruz kaldığı, öldürüldüğü bu ilçede sığınmaevleri istiyoruz. Yoksulluğun baş edilemez boyutlarda olduğu bu dönemde ücretsiz kreşler olmazsa olmazımız. Kadınların yaşadıkları sorunlarda başvurabileceği danışma merkezleri, her mahalleye yayılacak biçimde var olmalı. Kadınlara istihdam alanları yaratmak, meslek kursları açmak, kadınları ve çocukları temel alan sosyal yardım uygulamaları bir lütf değil, zorunluluk durumunda.

KADINLARIN YÖNETTİĞİ BİR MAMAK İSTİYORUZ

Emek Partisi Mamak İlçe Örgütü olarak kadınların örgütlü olarak yönettiği ve denetlediği bir Mamak yaratmak istiyoruz. Sokaklardayız, okul önlerindeyiz, emekçilerin işe gittikleri otobüs duraklarında. Fabrikada aynı tezgâhta çalışıyor, aynı marketten söylenene söylenene alışveriş yapıyor, her ay gelen faturalara kızgınlıkla bakıyoruz. Çocuklarımızın geleceği için endişeleniyor, bu nedenle de geleceklere sahip çıkmaya çalışıyoruz.

Rantı değil kadınları, çocukları, gençleri düşünen bir Mamak Belediyesini birlikte yaratabiliriz. Yan yana gelmenin, dayanışmanın gücünü biliyor Mamaklı kadınlar. Bu nedenle yıllardır Mamak'ı yöneten AKP'ye mecbur değiliz. Bu anlayış gitsin diye de sokakta çocukları azarlayan, hakaret edenlere de hiç ihtiyacımız yok.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Kadınlar mahalledeki sorunları birlikte çözecek

Gülten DOKUYAN
Gülsuyu Gülsusu Kadın
Dayanışma Derneği Başkanı

Merhaba, ben Gülsuyu Gülsusu Kadın Dayanışma Derneğinin muhtar adayım. Derneğimiz 10 yıldır Gülsusu Mahallesi'nde faaliyet yürütüyor. Bu 10 yıllık süreçte zarfında kadınlarla birlikte birçok etkinlik planlayıp gerçekleştirdik. Kadınlarla bir önceki yerel seçimlerden sonra, bir sonraki yerel seçimlerde aday çıkartma kararı almıştık ve bugün, "Mahallemizin sorunlarını bizden daha iyi kimse bilemez" diyerek bir aday çıkardık. "Mahallemizi çok güzel yönetiriz" dedik ve çıktık yola.

'ÇOCUKLAR BU İLLETE BULAŞMASIN DİYE...'

Mahallede yürüttüğümüz çalışmalar esnasında kadınlar, muhtarlığa geldiklerinde kendilerini rahatça

ifade edebilmek istediklerini dile getiriyorlar. Sonra sıralıyorlar ihtiyaçlarını ve sorunlarını. Kadınlar, çocuklarına bakmak için işten çıkmak zorunda kaldıklarını, çalışabilmek için Gülsusu Mahallesi'nde ücretsiz kreş istediklerini ifade ediyorlar.

Gelen zamlarla beraber ekmek almanın bile zorlaştırdığını dile getirirken mahallede bir Halk Ekmek Büfesi açılmasını istiyorlar.

Kadınların en çok canının yandığı noktalardan bir tanesi de mahallede gittikçe yaygınlaşan uyuşturucu. Mahallenin her köşesinde ve her saatinde yapılıyor bu iş. Konuştuğumuz birçok kadın, uyuşturucu kullanma yaşının ilkökul çağındaki çocuklara kadar düştüğünü dile getiriyor. "Çocuklar bu illete bulaşmasın ve gelişsin diye o kurs benim diye koşturuyoruz. Mahalleye çok kapsamlı bir

spor merkezi şart" diyor kadınlar. Ancak mahallede çocuklar için böyle alanlar sağlanmadığından daha uzak yerlere gitmek zorunda kalıyorlar ve bu durum onları maddi ve manevi anlamda oldukça yoruyor.

ULAŞIM SORUNUNU BİRLİKTE ÇÖZELİM

Gece geç saatte mahalleye gelmek hem güvenlik hem de ulaşım sorunundan ötürü kadınları ve gençleri tedirgin ediyor. Hal böyle olunca mahalle dışında zaman geçirmeyi planlamak zorlaşıyor. Bir taraftan muhtarlık çalışmamız sürerken bir taraftan da mahallemizde eksikliğini duyduğumuz ulaşım sorunu ile ilgili bir imza kampanyası başlattık. Bu imzalarımızı 500'e tamamladığımızda götürüp Büyükşehir Belediyesine teslim edeceğiz kadınlarla birlikte.

Tüm bu çalışmalar ve elde ettiğimiz veriler bize gösteriyor ki bir-

Fotoğraf: Gülten Dokuyan/Instagram

birimizin kapısını çalmak, derdimizi dinlemek, neye ihtiyacımız olduğunu tespit etmek ve tüm bunların kararını ortak vermek çok önemli. Biz de tüm bu özlediğimiz komşuluk ilişkilerini ve dayanışmayı kurmak, bahsettiğimiz tüm sorunları birlikte çözmek için adayız. Birlikte yönetelim istiyoruz.

İşçi kadınlar kentlerini yönetmeye aday

Eren SARAN
İzmir

Altun Aydın, Star Rafineri’de, taşeronda temizlik işlerinde çalışıyor. Diğeri Ebru Er, 32 yılını Petkim’de işçi olarak geçirdikten sonra emekli olmuş. İkisinin de işçi olmasının yanı sıra başka bir ortak noktaları daha var: İkisi de bu yerel seçimlerde yönetmeye adaylar.

İki çocuk annesi Altun Aydın, Örnekkent Mahallesi muhtar adayı. Örnekkent, Aliğa’nın göç olarak oluşmuş bir mahallesi. İşçilerin de yoğunluklu olarak yaşadığı mahallede, 30 yılı aşkındır bir şeyin değişmediğini söylüyor Aydın: “Burada bir kısır döngü var. Onu kırmak istiyorum.”

“Neden olmasın?” diye düşünerek yola çıkmış, “Bir değişiklik için bizim de sorgulamamız, adım atmamız gerekiyordu. Muhtar olursam iletişim kanallarına ulaşmam kolaylaşır; gençler, çocuklar, kadınlar yani tüm mahalleli için çalışırım diye düşündüm. Eşim ve çocuklarım da destekledi beni” diyor. Star Rafineri’de taşeron bir firmada çalışan Aydın, asgari ücret alıyor. İşten kalan vakitlerinde de mahallede kapı kapı dolaşarak yapmak istediği çalışmalarını anlatıyor.

KADINLARIN VE ÇOCUKLARIN İHTİYAÇLARI ÖNCELİKLİ

Aydın, mahallenin öncelikli ihtiyaçlarını kadınlar ve çocuklar için sıralıyor: “Mahallede bulunan çocuk parkında bir gölgeğimiz bile yok. Kadınların sosyalleşebileceği bir alanı yok. Gençlerin spor yapacağı sahalar yok. Ulaşım çok sıkıntılı. Yaşam alanımız büyüdü ama sadece bir dolmuş yarım saatte bir geliyor. Belediye otobüsleri gelse hem öğrenciler indirimli faydalanır hem de kadınların işlerini yapmaları ve sosyalleşmeleri kolaylaşır. Kızıyla birlikte çarşıya inmeye kalksak günlük 60 lira yol parası veriyoruz.”

‘MAHALLEYİ BİRLİKTE YÖNETELİM’

İş arkadaşlarına da mahallede muhtar adayı olduğunu söylemiş, kimseden olumsuz bir tepki almamış. Sadece çalışmalarını esnasında iki kişiden “Kadından muhtar mı olurmuş?” tepkisi aldığı belirtiyor. En çok, projelerini soranlar dikkatini çekmiş Aydın’ın: “Projelerim yok,

İki kadın işçi, kentlerini kâr ve rant hırsıyla yönetenlerin karşısında işçi ve emekçilerin ihtiyaçları ve kendilerini yönetebilmeleri için yerel seçimlerde adaylar.

Fotoğraf: Özer Akdemir/Evensel

sizin talepleriniz neler, birlikte karar vereceğiz, diyorum. Mahalleyi mahallelilerle birlikte yönetmek istiyorum. Her bölgenin bir temsilcisi olsun. Ayda bir bile olsa bir araya gelir, fikir alışverişi yaparız. O zaman herkes için en doğru kararları verebiliriz.”

ÖZELLEŞTİRME KENTİ DEĞİŞTİRDİ

32 yıl çalıştıktan sonra 2022 yılında emekli olan Ebru Er de yıllarını sendikal mücadeleyle geçirmiş bir kadın. Emek Partisi’nden belediye meclis üyeliğine aday olan Er, “Kent her alanında üreten işçilerin, emekçilerin sözü olması gerektiğini unutuyorlar. Böyle bir süreçte yerel yönetimlerde sözümüz olması gerektiğini düşündük. Ben yıllarca sendikada işçi olarak temsil etmeye adaydım, bu sefer belediye meclisinde işçilerin temsilcisi olmaya adayım” diyor.

Er, 2008 yılındaki özelleştirmeye kadar Petkim’de işçi olmanın güzel olduğunu anlatıyor ve o güne kadar ne iş arkadaşlarıyla ne de çalışma hayatlarında büyük sorunlar ya-

şamadıklarını ifade ediyor. “Patronlarla ilgili ufak tefek sorunlar oluyordu ama örgütlülüğümüzün yüksekliğiyle bir şekilde üstesinden gelebiliyorduk. Ama 2008 özelleştirme döneminden sonra, 180 derece bir dönüş yaşadık. Örgütlülüğümüzün zayıflaması ve yeni yöneticiler nedeniyle de hem yorucu bir çalışma dönemi hem de haklarımıza yönelik saldırılar karşısında mücadelemiz başlamış oldu” diye anlatıyor Er fabrikadaki değişim sürecini.

HİZMETLER KENTİN İŞÇİLERİNE DAİR OLMALI

Aliğa açısından birçok değişimden bahseden Er, “İşe girdiğim yıllarda, Aliğa’da 89 Bahar eylemlerinin etkileri devam ediyordu. İşçiler, kentin ana gövdesini oluşturdukları için belli kararlarda belirleyici de oluyorlardı. Örgütlülüğün yüksekliği ve sınıf bilincinin varlığı, son

10 yıla kadar kentte türlü şekillerde görünür oluyordu. Kent, sanayi bölgesi olmasından dolayı riskli bir bölge ama burayı sevdiğimiz için tüm bu riskleri göze alarak yaşama devam ediyoruz. Eğer bu kent bizim yaşam alanı-

mızsa öncelik bize dair hizmetler konusunda olmalı” diyor.

TALEPLERİMİZ 10 YILDIR KARŞILIK BULMUYOR

Kent yaşamında işçilerin hayatını kolaylaştıracak çalışmaların öncelikli olması gerektiğini söyleyen Er, “10 yıldır kenti yöneten belediye başkanı ve meclisi, ancak göz boyayan çalışmalar yapıyorlar. Bunları yaparken de yanlarındaki birileri kâr ediyor, halkın erişebileceği hizmetler verilmiyor. Örneğin gençler açılan spor merkezlerine gittiğinde 600-800 lira arası bir ücret isteniyor. Sahillerin olduğu bölgelere özel tesisler yapıldı, girişler ücretli hale getirildi. Kadınlar olarak binlerce imza toplamamıza rağmen ne bir kreş ne de bir sığınma evi yaptılar” diyor.

Belediyelerin şeffaf olması gerektiğini vurgulayan Er, seçim bittikten sonra belediye meclisinin halkla hiçbir iletişimi kalmadığını ifade ediyor. Er, “Toplantılarda neye karar verildi, yapılacak şeyler halk için ne kadar yararlı, haberi-miz olmuyor. Yani günlük ülke siyaseti gibi yerel siyaset de ‘Sandığa git, oy ver. 5 yıl boyunca ne yaptığına bakma’ anlayışıyla örgütleniyor” diyor.

Yapılanları ya da yapılmayanları denetleyebilmesi, mahallelerde oluşturulacak halk meclisleriyle kentle ilgili kararlara doğrudan katılabilmesi, emekçilerin konut ve kreş, yaşlı bakımevi gibi temel ihtiyaçlarının giderilmesi için aday olduğunu söylüyor Ebru Er.

8 MART’TA ALANLARA, 31 MART’TA SANDIKLARA

Kadınların ekonomik ve sosyal talepleri için mücadele ettiklerini söyleyen Er, “Çocuklarımızı sağlıklı besleyemiyor, iyi bir eğitim almalarını sağlamakta, geleceklerini kurmakta zorluk çekiyoruz. Onların kaygılarını kendi yaşamlarımızın önüne koyuyoruz. Oysa böyle olmak zorunda değil. Kentler biz kadınların güvenle yaşayabileceği, çocuklarımızı emanet edebileceğimiz ve çalışabileceğimiz yerlerin olduğu bir şekilde yönetilse yaşamımız bugünkünden daha kolay olacaktır. Bunun için de kendimizi, kendimizin temsil etmesi gerekiyor. Hem sokakta hem mecliste yani her yerde kadınlar mücadele etmeye devam etmeli. Bu sebeple tüm kadınları 8 Mart günü Aliğa’daki yürüyüşümüze güç katmaya, 31 Mart’ta ise oy kullanmaya çağırıyorum” diyor.

Ebru Ersi(solda), Altun Erdin(Sağfa) Fotoğraflar: Ekmeç ve Gül

Barişın, özgürlüğün, eşitliğin Newroz'u

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Bu yıl da Newroz barış ve özgürlük olsun, halklara kutlu olsun!

Baharın müjdeleyicisi, doğanın uyanışı, yeni gün, yeni bir başlangıç Newroz. Kışın zorluklarından çıkıp, toprağın yüzünü güneşe döndüğü o önemli gün. Halkların umudunu yeşerttiği, şenliklerle kutlanan bir bayram. Direnişin bayramı... Kadınların rengarenk fişanlarını giyip çocuklarını yanına aldığı, gençlerin yaktıkları ateşin etrafında barış için, özgürlük için toplandığı o özel gün.

Bugün Newroz tüm halklarla birlikte Kürt halkı için ayrı bir öneme sahip. Özellikle barış mücadelesinin en önünde yer alan kadınların zulme karşı direniş geleneğini sürdürdüğü için...2024 yılı

lı Newroz'unu tam da bu önemle karşılıyor. Seçimlerle gücünü pekiştirmeye çalışan iktidara karşı mücadeleyi yükseltmek kadınlar açısından elzem. Memleketin dört bir yanında kadınlar katledilirken bu katliama karşı isyan çığlığı olmak, zereinden bir yıl geçmişken depresyonun hâlâ süren yaralarını birlikte sarmak, çocuk istismarına, doğa talanına, emek sömürüsüne karşı mücadeleyi en önde göğüslemek, "Ölümden değil yaşamdan yanayız" demek, eşitlik mücadelesini omuz omuza vermek için birbirimizin sesi olacak, en renkli kıyafetlerimizle sokaklarda olacağız. Bu yıl da Newroz barış ve özgürlük olsun, halklara kutlu olsun!

NEWROZ MEYDANLARINDA BULUŞALIM

NEWROZ, baharın geliş bayramı. Tüm Ortadoğu halkları için tarihsel önemi olan bir bayram. Baharın gelişinin çeşitli geleneklerle karşılandığı bir kutlama günü, çeşitli mitoslarla anılıp kutlandığı bir geleneksel bayram. Demirci Kawa'nı, Zalim Dehak'ı alt edip halkı özgürlüğüne kavuşturduğu gün. Kürtler için dillerinin, kültürlerinin yasaklanması ile birlikte kendi kültürlerini yaşayabilecekleri bir dünyanın özlemiyle yeni bir anlam kazanan bugün her yıl milyonlarca insan tarafından şenliklerle, mitinglerle kent meydanlarında kutlanıyor.

Bu yıl Newroz seçimlerden birkaç hafta önce kutlanacak, Kürt emekçilerinin yükselen ırkçılığın gölgesindeki varlıklarının daha da belirginleştiği ve oy deposu olarak görüldüklerini düşünürsek Kürt kentlerinde ve ırkçılıkla oy toplanan kentlerde göre-

ceğimiz manzaranın bu yıl tam tersi olacağını düşünmemek elde değil.

Bu yıl milyonlarca insan eşit, özgür bir ülke talepleriyle; milyonlarca kadın "Jin,jiyan, azadi" sloganları ile katılacak Newroza. Sadece Newroz'da değil yılın bütün günlerinde eşit ve özgür bir ülke mücadelesini hep birlikte ve hiç vazgeçmeden büyük bir sesle her gün yeniden yükseltmek gerekiyor. Baharın sadece dünyaya değil ülkemize geldiğini görebilmek, her bir evde ve sokakta insanlığın özgürlük çiçeklerinin açtığını görebilmek için daima yan yana olmak ve birbirimize güç olmak zorundayız. Taleplerimizle, özgür bir dünya için özgürlük ateşini yeniden yakmak için Newroz meydanlarında buluşalım.

**Nurgül DENİZ
DIYARBAKIR**

NEWROZ PİROZ BE (NEWROZ KUTLU OLSUN)

YILLARDIR her sene heyecanla beklediğimiz coşkuyla kutladığımız Newroz, bizlere umut ve neşe veriyor. Kadın erkek yaşlı çocuk demeden her katıldığımız Newroz'a yöresel kıyafetlerimizi giyer öyle gideriz. Anlamı aslında ana dilimizin yasak olduğu ve bu korkunç sisteme karşı hep beraber

toplanıp kutladığımız Newroz diğer ismi ile baharın gelişi. Bu güzel günü hep beraber toplanıp kutlamak, hep var olduğumuzu göstermek ve her daim el ele vererek kazanacağımızı göstermek için Newroz piroz be.

**Fatma
VAN**

HÂLÂ ÖZGÜR DEĞİLİZ

NEWROZ benim için Kürt halkının özgürlük mücadelesini temsil ediyor. Çocukken mahallede ateş yakılırdı, yasak olduğu için polis gelirdi herkes evlerine kaçardı, biz de korkardık. Bugün belki görece daha rahat kutlanıyor ama hâlâ özgür değiliz.

**Tülay ÇELİK
DERSİM**

'Emeğimizin karşılığı tehdit ve hakaret'

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

MERHABA, yedi aydır serbest bölgede kot üretimi yapan bir fabrikada çalışıyorum. Koşulları bizim için o kadar zor ki... Gün içinde yaşadıklarımız bizi iş yükünden daha çok zorluyor. Hakaretler, iş baskısı ve geçim kaygısı üst üste eklenince çok zor geçiyor tüm haftamız.

Çalıştığım yerde Suriyeli ve Afganistanlılar da var. Hepsisi de güvencesiz ve kötü şartlarda çalışıyor. Geçenlerde yaşadığımız bir olayı sizinle paylaşmak isterim. Bizimle çalışan bir arkadaşımız kötü koşullardan dolayı şeflerle tartıştı, işten çıkarılınca da polisi arayıp firmayı şikayet etti, "Güvencesiz şartlarda üretim yapılıyor" diye. Polisler gelmeden patrona polisin geleceğinin haberi geldi. Tüm Suriyeli ve Afganları hemen toplayan şef üst katta gizli bir yere kapattı. Polis gelip ifade alıp gittikten sonra da oraya sakladığı işçileri geri çıkartıp hiçbir şey yaşanmamış gibi çalıştırmaya devam etti. Üstüne bizler de tehdit ve hakarete maruz kaldık. Verdikleri üç kuruş, sanki çok büyük bir miktarmış gibi davranıyorlar ve onlara biat etmemizi istiyorlar. Bizler de hem geçim sıkıntısı hem iş stresi hem de yaşadığımız kötü koşullar yetmezmiş gibi, hakaretlerini duyup susmak zorunda kalıyoruz. Bunun en büyük sebebi işsizlik korkusu. Eğer işten çıkmak istersek işsiz kalacağımızı biliyoruz. İşsiz kalmamak bile gideceğimiz diğer yerler buradan farklı değil. Ne hakkımızı alabiliyoruz ne insanca koşullarda çalışabiliyoruz. İyi koşullarda çalışıp, insanca muamele görmek bizim en büyük hakkımız. Bizler sadece hakkımız olanı istiyoruz.

**Tekstil işçisi
bir kadın
Tuzla/İSTANBUL**

Fotoğraf: Canva Pro

KAYBEDİLEN İLK AŞKIN HİKAYESİ:

Gül Mevsimidir

‘Mesaadet, dönüştüğü huysuz ve yaşlı kadın olarak tüm gün bir başına bırakılıyor. İlk aşkını kendi kendine yad ettiği, İzmir’in gül bahçelerinin hayalini kurduğu, birbirinin aynı günler yaşıyor.’

Sevil ARACI
Adana

Size Füzuran’ın ilk akla gelen eserlerinden biri olmayan, zengin bir ailenin tek kızı Mesaadet’in hayat hikayesinin anlatıldığı “Gül Mevsimidir” isimli kitabından bahsedeceğiz.

Füzuran, çağdaş Türk edebiyatının önemli isimlerinden biriydi. Öykü, roman, şiir, gezi yazısı, deneme ve çocuk edebiyatı gibi farklı türlerde değerli eserler verdi. Öykülerinin kimi tiyatro sahnesine kimi sinema perdesine taşınan Füzuran’ın yönettiği Benim Sinemalarım filmi, Türkiye sinema tarihinin en başarılı eserleri arasına girdi. Yakın zamanda, 11 Şubat’ta kaybettiğimiz Füzuran’ı.

İlk kitabı Parasız Yatılı ile 1972 Sait Faik Hikâye Armağanı’nı kazanan ilk kadın yazar olan Füzuran, kariyeri boyunca soyadı hiç kullanmamasını; “Ben o yıllar çok ünlü bir soyadı taşıyordum. Çok ünlü, çok saygıdeğer iki adamın kendi akıllarıyla, emekleriyle ve yetenekleriyle ünlendirdiği saygıdeğer bir soyadıydı. Ben, o ünlenmiş soyadının bana sağlama ihtimali olan kolaylıklarına hiç yanaşmak istemedim. Ben, yazarlığımın sınanmasını öyle bir şekilde tek başıma yapıp bu büyük addan yararlanmamalıydım” şeklinde açıklar.

Çok farklı sanat dallarında birbirinden değerli eserler vererek ölümsüzleşen Füzuran, öykülerinde genellikle «küçük insanlar» diye adlandırılan toplumun ezilmiş, hakkı yenmiş insanlarını yazmıştır.

‘UĞRUNDA SAVAŞILMAYAN KAZANILMAZ’

Füzuran’ın Gül Mevsimidir isimli kitabı ise ilk olarak 1973 yılında yayınlanan Kuşatma isimli kitabın içindeki öykülerden biriyken Erdal Öz’ün önerisi ile 1985 yılında ayrı olarak basılıyor. Erdal Öz’e ithaf edilen kitabın sonunda da Erdal Öz’ün Füzuran’la Gül Mevsimidir üzerine yaptığı bir söyleşi yer alıyor.

Gül Mevsimidir, İzmir’de yaşayan varlıklı bir ailenin kızı Mesaadet’in unutamadığı ilk aşkının öyküsüdür. Gençliğinin, güzelliğinin en vurucu çağında gönlünü ailesinin dava vekilinin oğlu Rüştü Şahin’e kaptıran Mesaadet, ilk aşkının gittiği savaştan dönememesi ile yıkılıp ailesi-

nin kendisi için yaptığı planlara kendini bırakıyor. Rüştü Şahin’e savaşa gitmesinden dolayı öfkelenen genç kadın, onunla kaçmayı bile göze almışken Rüştü Şahin bambaşka bir ideale, en az sevdiğine olduğu kadar yüreğini koyuyor. Neden gitmesi gerektiğini ise şöyle anlatıyor Rüştü Şahin:

“Gitmeliyim Mesaadet, sevdiğim, gitmeliyim. Babamın, annemin ezilmesine, yoksulluğuna, ikiyüzlülüklerine karşı koymak için, seni savaşın sonunda elinden tutup götürmek için gitmeliyim. Sen çocuksun. Üstelik zengin kızsın. Bu daha da çok çocuk olmaktır. Anadolu baştan aşağı savaşıyor. Bizim gibiler katılıp da dövüşmezse neyi hak edebilirler? Yepyeni,

yoksulların arka kapılardan savulmayacağı bir yurt kuracağız. Katılmak gerek. Uğrunda savaşılmayan kazanılmaz. ... Mesaadet, böylece kaçsan evlensek, zengin kızı yoksula kaçtı olur. Eğer savaştan sonra asıl hak sahipleri yerine gelirse, sevdiği adamla evlendi, doğruyu yaptı diyebiliriz. İlk söz gerçi önemli değil ama ikincisi çok önemli. Bunu dertirmeliyiz. Anca sevilenle yaşanılacağını da öğreteceğiz bilmeyenlere, birçok yapacaklarımızla birlikte. İzmir’in dört bir yöresinde dağ ateşleri yanyor. Orta Anadolu’da kadınların, çocuklarının ölümüne ağlamaya vakitleri yok. Sen bir beni tutturmuşsun. Canının çektiğine, her şeyin hemen olmasına alışmışsın. Bekleyeceksin, herkesle birlikte mutlu olacağız.”

YA HER ŞEY FARKLI OLSAYDI?

Rüştü Şahin’in ölümünden sonra ailesinin uygun gördüğü biri ile evlenip onların öğrettiği şekilde yaşayan Mesaadet, dönüştüğü huysuz ve yaşlı kadın olarak tüm gün bir başına bırakılıyor. İlk aşkını kendi kendine yad ettiği, İzmir’in gül

bahçelerinin hayalini kurduğu, birbirinin aynı günler yaşıyor. Ömrünün son demlerinde hayatının bir muhasebesini de yapan Mesaadet, Rüştü Şahin savaştan sağ çıkabilseydi ne olurdu diye düşünmeden edemiyor. Zengin ve soylu bir kadın olarak yoksullara, emekçilere hep hor gözle bakan ve onları aşağılayan Mesaadet, onlardan biri olan ve insanların eşit olduğu bir düzeni savunan ilk aşkına kavuşabilseydi ne olurdu, karakteri bundan nasıl etkilenirdi, doğrusu insan merak ediyor. Kurtuluş Savaşı yıllarına bir bakışı da içeren bu öyküyü okurken insan çoğunlukla Mesaadet’e öfke duyuyor.

Kaynak: DHA

ESERLERİ

- Öykü
 - Parasız Yatılı (1971, Bilgi)
 - Kuşatma (1972, Bilgi)
 - Benim Sinemalarım (1973, Bilgi)
 - Gecenin Öteki Yüzü (1982, Adam)
 - Gül Mevsimidir (1985, Can)
 - Yedi Öykü (1992, Gendaş)
 - Sevda Dolu Bir Yaz (1999, YKY)
 - Toplu Öyküler (2004, YKY)
 - Haraç (2008, Notos)
 - Yaz Geldi - Seçme Öyküler (2009, YKY)
- Roman
 - Kırk Yedililer (1974, Bilgi)
 - Berlin’in Nar Çiçeği (1988, Can)
 - Kırk Yedililer 40 Yaşında (2014, YKY)
 - Gezi ve röportaj
 - Yeni Konuklar (1977, Bilgi)
 - Ev Sahipleri (1981)
 - İşte Bizim Rumeli (1994, Can)
 - Balkan Yolcusu (1996, YKY)
- Oyun
 - Redife’ye Güzelleme (1981, Bilgi)
 - Kış Gelmeden (1997)
- Şiir
 - Lodoslar Kenti (1991, Can)
 - Çocuk kitabı
 - Die Kinder Der Türkei (1979, Türkiye Çocukları)

Rahim ağzı iltihabı: Servisit

Hazal KAR
Ebe

Vajinal akıntı miktarının fazlalaşması, vajinal enfeksiyonların en karakteristik belirtisidir. Vajinal enfeksiyonları birbirinden ayıran da yine bu akıntının rengi, kokusu ve beraberinde getirdiği rahatsızlık hissidir. Servisit yani rahim ağzı iltihabımız varsa akıntı bolluğuyla beraber akıntı renginin de sarı olduğunu görürsünüz. Ancak tek başına akıntının özelliği, rahim ağzınızın iltihaplandığı anlamına gelmez. Menstrual siklus aralarında düzensiz kanamalarınız varsa, cinsel ilişki ya da vajinal muayene sonrası dokunma kanamaları ortaya çıkıyorsa servisit ile karşı karşıya olabilirsiniz. Ayrıca HPV ve HIV enfeksiyonu olan kadınlar, servisit açısından risk grubunda sayılır.

Enfeksiyonu geçirip geçirmediğinizi anlamamanın ilk yolu ise jinekolojik muayenedir. Muayenede rahim ağzının kızarıklık ve iltihaplı olduğu görülür. Muayene ile teşhisin konmadığı vakalarda pap smear ve şüpheli alanlardan alınan biyopsi örneği incelenebilir.

AKUT VE KRONİK SERVİSİT

SERVİKSİN iltihaplanması olan servisit, akut ve kronik olarak karşımıza çıkar. Akut servisitinin nedeni alt genital bölge ajanlarının (E. Coli, streptokok, klamidy...) servikse yayılmasıdır. Akut servisitte koyu yapışkan ya da beyaz bir akıntıyla karşılaşılır. Menstrüasyon sırasında değişen vajen florası da enfeksiyonun ağırlaşmasına zemin hazırlar. Erken tanı konup tedavi edilmediğinde kronikleşir ve tüplere, yumurtalıklara, karın zarına yayılarak pelvisin inflamatuvar hastalığına neden olur. Kronik servisitinin ise karakteristik bir belirtisi yoktur ve kökenini genellikle geçmişteki doğumlardan alır. Doğum sırasında oluşan yırtıklar, rahim ağzının genişlemesi, serviksin iç dokusunu bakterilere açık hale getirir. Bazen kronik servisit sonucu servikal ülserle karşılaşılırken kısırlığın nedeni de kronik servisit olabilir. Gebelik söz konusuysa bebek de enfeksiyon açısından risk altındadır. Normal doğum sırasında bebeğe bulaşan servisit, bebekte göz ve akciğer enfeksiyonuna neden olabilir.

Rahim ağzı iltihabı (Servisit), ciddi sağlık sorunlarına neden olan bir kadın ve halk sağlığı sorunudur.

NASIL TEDAVİ EDİLİR?

SERVİSİTİN tedavisinde nedene yönelik antibiyotik veya antiviral ilaçlar kullanılabilir. İlaç tedavisi yeterli olmazsa anormal hücre ve dokuların buharlaşan bir gaz ile bölgesel olarak dondurulduğu kriyo cerrahi ya da normal dokuyu bozmadan küçük lezyonları yok eden lazer cerrahi planlanır. İyileşme esnasında da antiseptik jeller, pomadlar uygulanabilir.

NASIL KORUNABİLİRİZ?

RAHİM ağzı enfeksiyonundan korunmak için; normalden fazla miktarda, renkte ya da kokuda vajinal akıntı olduğunda gecikmeden kadın doğum uzmanına muayene olmanız gerekir. Ayrıca vajinal enfeksiyon belirtisi olmasa bile yılda bir defa jinekolojik muayenelerin yapılması gerekmektedir. Yalnızca servisitten değil diğer vajinal enfeksiyonlardan da korunmak için kokulu

tampon, deodorant, kokulu tuvalet kağıtları kullanılmamalı pamuklu ve rahat iç çamaşırları tercih etmelisiniz. En önemlisi de partnerinizin cinsel yolla bulaşan enfeksiyonunun olmadığından emin olmalısınız. Böyle bir durumda karşı karşıya kaldığınızda yine ilk başvuracağınız kişi hekiminiz olmalı.

Rahim ağzı iltihabı, ciddi sağlık sorunlarına neden olan bir kadın ve halk sağlığı sorunudur. Bu yüzden sosyo-ekonomik seviyesi ne olursa olsun, tedavi yalnızca kadının inisiyatifine bırakılmamalı ve daha etkili, ulaşılabilir bir sağlık hizmeti politikası uygulanmalıdır. Birinci basamak sağlık hizmetleri aracılığıyla her kadın, yılda en az bir kez jinekolojik muayeneye teşvik edilmeli, servisitinin önüne geçen ve birçok kanser türünden koruyan HPV aşısı her bireyin ücretsiz ve sürekli ulaşabileceği şekilde uygulanmalıdır.

SERVİKS NEDİR?

RAHİM ağzı olarak bildiğimiz serviks, alt ve üst genital organları birbirinden ayıran bir kapı gibidir. Bu kapı aynı zamanda üst genital organları enfeksiyonlardan korumak için kalkan vazifesi de görür. Enfeksiyonlarla birebir çarpışmak zorunda kalmasının yanında cinsel ilişki travmalarına, doğumlara, düşüklere, cerrahi işlemlere maruz kalan da yine servikstir.

8 MART'A GIDERKEN KALKIN AYAĞA KADINLAR...

8 MART yaklaşırken, bizim de söyleyecek sözümüz var elbet. Kadınlarla ilgili kararları, her ne kadar erkekler almaya alışık olsa da onlara "Dur" deme zamanı geldi de geçiyor.

Kadınlar hayatın her alanında yardımcı, yedek, "Şöyle kenarda süs niyetine dur, lazım olursan" muamelesi görüyorlar. Siyasette de "Bak bizim kadın adaylarımız da var!" diyorlar. İşte o "da"dan inciniyoruz. Ayırıcılık değil mi bu?

İşyerlerinde hakarete, tacize, tecavüze uğrayan, ses çıkarttıkların da işinden olan kadınlar... Erkeklerle aynı işi yapıp, düşük ücrete mahkûm edilen, hamile kaldığında işten çıkarılan, çocuğu hastalandığında izin alamayanlar... Her ay adet sancısı çekerek işe giden ve aynı çalışma performansı beklenen kadınlar! Oysa bazı ülkelerde kadınlara regl izni veriliyor. Bizim ülkemizde neden olmasın? Biz bunu yıkmalı ve adet izninin yasal olmasını sağlamalıyız. Kadınlar, kadınlığından utanmamalı, utandırılmamalı!

Biz kadınlardan ne istiyorsunuz? Ne yapalım, kendi halimize bırakmanız için? Ana oluyoruz, deyim yerindeyse saçımızı süpürge ediyoruz, ömrümüzü feda ediyoruz. Yeri geliyor eş oluyoruz, kocalarımızın keyfini, kendi isteklerimizin önüne koyuyoruz. Bacı oluyoruz, kardeşlerimize yarenlik ediyoruz. Evlat oluyoruz, ana-mıza, babamıza biz bakıyoruz ölene dek!
İktidar da diliyle kadınları yaftalamaya devam edi-

yor. Sadece kadınları değil, çocukları da hedef alıyorlar. Adalet Bakanının "Çocuğun rızası var!", Aile Bakanının "Bir kereden, bir şey olmaz!" demesi... Daha saymakla bitiremeyeceğimiz onlarca...
Şimdi de gözlerini 6284'e diktiler. Kadının nafaka hakkını da gasp etme peşindedir. İstiyorlar ki, kadınlar boşanmasın, her türlü eziyeti çekip, susup otursun. Kadınların tüm kazanımlarını, yerle yeksan etmeye çalışıyorlar, hukuksuz bir şekilde.

GÜCÜMÜZÜ ARTIK GÖRMELİYİZ

Peki, sadece yakınıp, isyanımızı mı yansıtmalıyız? Yoksa artık, taşın altına elimizi mi koymalıyız? Bir kere, kadın haklarını en çok kadınlar konuşmalı ve taleplerini kadınlar dile getirmeli! Sadece, seçim zamanlarında oy devşirmek adına biz kadınları hiçbir siyasi gücün kullanmasına izin vermemeliyiz. Kuru lafa boyun eğmemeli, somut çözümler talep etmeliyiz! Biz, toplumun yarısını ve diğer yarısını da var edeniz! Biz kadınlar, var olan haklarımızı asla teslim etmeyeceğiz ve erkeklerle toplumda yan yana durarak yerimizi koruyacağız. Biz kadınlar eşitlik istiyoruz. Adalet terazisi, kadını da eşit tartсын istiyoruz. Nitekim, adalet terazisini elinde tutan heykel de bir kadın değil mi?

İlkem SEVİNÇ

Tuzluca'yı Kadınları Dayanışma Derneği/ANKARA

'YALNIZ OLMADIĞIMDAN EMİN OLDUM'

SEVGİLİ Ekmek ve Gül, öncelikle sizlerle tanışmak, sohbet etmek, dertleşmek inanılmaz güzeldi. Görükle Kültür Sanat Platformunun düzenlediği interaktif haber atölyesinin güzel geçmesini bekliyordum zaten. Ama ne yalan söyleyeyim, bu kadar içten, bu kadar kendimiz olabileceğimiz ve mutlu hissedebileceğimiz bir etkinlik olacağı aklımdan hiç geçmemişti. Sizleri sanki yıllardır tanyormuş gibi hissettim.

Atölyede, kendi gazetemizi yaparken hazırlayacağımız haberler için hepimiz sorunlarımızdan bahsettik. İlk defa gördüğün bir kadınla aynı sorunu yaşamış ve yaşıyor olmak insanı gerçekten şaşırtıyor. Bir yandan da aslında hep yaşadığımız şeyler diye düşünüyorsunuz. Galiba tam da bu yüzden, biz kadınlar birbirimizin yurduyuz. Aynı sözleri duyan, aynı sözleri söyleyen, aynı yolları yürüyenler olduğumuzu bu etkinlikte bir kez daha anlamış oldum ve bu çok kalabalık hissettirdi. Gerçekten "Yalnız değiliz" demek, belki kelimelerle çok kolaydı ama bu etkinlik sayesinde tamamen emin oldum.

Eskiden çok gazete okuyan fakat bir süredir birinci sayfaya bile bakmayan biriyim. Galiba yıllarca o ilk sayfada kendimden bir şeyler bulmayı bekledim. Belki kendi içimde sessizce söylediğim şeyler, orada büyük harflerle yazsın istedim. Bu atölyede tam olarak bunu yapmak beni çok duygulandırdı. Bence hepimiz içimizdeki o fısıltıları, hep böyle büyük görmek isteriz. Herkesin görmesini isteriz. Umarım bunun için yeniden fırsatımız olur.

Özlem EYİĞÜN
Görükle/BURSA

'TİYATRO YAPMAK BANA İYİ GELDİ'

EKMEK ve Gül Kadın Dayanışma Derneğine gitmeye başladığımdan beri aynadaki kadınla daha barışık birine döndüm. Koro ve tiyatro gibi çalışmalar sayesinde sahnede olmak, kendimi keşfetmeye, sınırlarımı ve becerilerimi anlamama yardımcı oldu. Zaten sosyalleşmenin, insanın mental sağlığına olan faydalarından bahsetmiyorum bile. Sosyolog Birgül Avdan ile yaptığımız etkinlikler sayesinde, insanlarla olan ilişkim kuvvetlendi, konuşmam daha akıcı hale geldi. Bu etkinlikler sayesinde bir şeyler yapabileceğimi gördükçe de kendime olan öz güvenim artmaya başladı. Olayları daha olumlu yorumlamaya, olaylara daha güzel düşüncelerle bakmaya başladım. Aynı zamanda empati yeteneğimi de geliştirdim. Tiyatro, insanı topluma katarken daha rahat ve kendini net ifade edebilen birine dönüşmenizi sağlıyor. Öncesinde tiyatro izlemeyi çok sevmezdim ama bizzat bir parçası olunca tiyatroya olan bakışım da değişti. Ozan Hoca'ya da teşekkür ederiz. Kısacası Ekmek ve Gül Kadın Dayanışma Derneğine ve etkinliklerine katılmak bana çok iyi geldi.

Küçükçekmece Kadın Dayanışma Derneğinden Selda

'EMEĞİMLE SERVET KAZANAN PATRON, BENİ MUHATAP ALMIYOR'

BEN Naz, 19 yaşındayım. Tuzla sanayi bölgesinde bir tekstil fabrikasında çalışıyorum ve çalıştığım yerdeki sorunları sizlerle paylaşmak istiyorum. Her zaman olduğu gibi o sabah da işe gittim. Makinemi açtım ve kesime başladım. 15 dakika sonra usta yardımcısı yanıma geldi, "Merhaba Naz" diye konuşmaya başladı. "Sen serviste, orada burada ne ileri geri konuşuyorsun" diyerek bana sorular sordu. Ben de önce neye uğradığımı şaşırdım, sonra toparlanıp ustayı dinledim. Usta konuşmasını bitirdikten sonra ben konuştum. "2 yıllık işçiyim, tüm mesailere kalmama, yoğun baskı ve siz ustaların hakaretine tahammül etmeme rağmen benim niye maaşıma zam yapılmadı?" diye sordum.

Usta her ne kadar işvereni savunsa da haklı olduğumu biliyordu. "Serviste de hakkımı savundum sonuçta. Ben 2 yıllık işçiyim. Maaşım hâlâ niye yeni işe başlayanlarla bir tutuluyor?" dedim.

O da bana "Aşağı ile konuşacağım. Sen de sağda, solda işçileri kışkırtıcı konuşmalar yapma" diyerek beni uyardı kendince. "Ben yalan yanlış hiçbir şey söylemedim, hakkım olanı istedim" dedim ve o günden sonra bana mobbing uygulamaya başladı. Sabahları tüm işçi-

lere günaydın deyip beni es geçmesiyle başlayıp 200 tane hatalı ürünün faturasının bana çıkmasına kadar devam etti bu baskılar.

Orada tek olsam, akıl sağlığımdan şüphe duyarak hata yaptım diyeceğim ama yanında çalıştığım başka bir işçi ve usta var. Bu ve benzeri bir sürü mobbinge maruz kalıyorum ve hâlâ devam ediyor.

Tüm bu yaşananlardan müdürün de haberi olması gerektiğini düşünüp yanına gitmek istediğimde ise kendisinin işçiyi muhatap olmak istemediğini öğrendim. "Sen halledersin" diyerek ustayı bana yönlendirdi, istemediğim halde 9 mesaiye zorla yazılmam... Yaşadığım tüm mobbinge rağmen mücadeleye devam ediyorum. Sabah 5'ten akşam 9'a kadar ayakta kalıyorum. Ayaklarım şişiyor, sırtım ve belim ağrıyor. Uyguladıkları bütün yıldırma çabaları çok acımasızca ama biz işçiler her şeyi başarabiliriz, onları yenebiliriz. Ben de buradan tüm işçilere seslenmek istiyorum: Patronlara karşı sessiz kalma, mücadele et. Bir işçi olarak kendini ezdirme, dimdik ayakta dur.

Naz
Tuzla/İSTANBUL

Kendine yeni
bir yol çizen
kadının
hikayesi:

Bahar

Cemre KAVUKER

Hayatın dönüm noktaları vardır herkes için. Beklenmedik bir anda yaşandığında hayatınızda gideceğiniz ya da gitmek istediğiniz yolu değiştirir. Ancak hep bir çekingenlik olur içinde insanın. Acaba olur mu olmaz mı, nasıl olacak diye düşünceler dönüp dolaşır. En küçük bir olumsuzluk dağılacak noktaya getirir, en küçük bir ilerleme de tüm motivasyonu toplar bir anda. Bahar da böyle bir dönemden geçiyor işte. 20 yıl boyunca yaşamak zorunda olduğu hayatı bir günde değiştiriyor.

RUTİNDEN ÇIKAMAMAK

Sosyal medyada çeşitli sayfalarda paylaşılıp önümüzde düşen o meşhur yemek masası sahnesi, Bahar'ın geçmiş 20 yılının özeti. Yaptığı her şey göz ardı edilerek masada bardağın yerinin yanlış olması, mutfakta unutulmuş boya fırçası, evde yapmak istediği bir değişiklik, çorbanın sıcak olması gibi şeyler göze batmaya başlıyor. Açıklama yapmasına da konuşmasına da fırsat verilmiyor Bahar'ın. Aldığı tıp diplomasına rağmen konu doktorluk olunca "anladığı işlerden konuşması" gerektiği söyleniyor. Sıradan olabilecek bir akşam yemeği zehir oluyor esasında. Göz yaşlarının akmasını dahi durduruyor. Çünkü bunu yapması gerek. Ağlayamaz, hata yapamaz, rutinden çıkamaz.

Kayınvalidesinin Bahar'ı beğenmemişinin nedeninin Bahar'ın ailesi olduğunu anlıyoruz. Kayınvalide, sıklıkla kendilerinin nasıl bir aile olduğunu hatırlatıyor hem Bahar'a hem bize. İçinde yaşadıkları zenginliğin farkında olması gerektiğini, bu "köklü" ailenin gelini olmanın başlı başına önemli olduğunu söylüyor. Kayınvalide, bir yandan da yardımcı olarak görür Bahar'ı. Onun rutinlerinin devam etmesini sağlayan, sabahları detoks suyunu hazırlayan, ilaçları içmeden kahvaltısını

"Hepinizden önce başlar bizim mesaimiz. Hepiniz uykudayken biz hazırlarız güneşi, günü, baharı. Bilmezsiniz o gömlek ne ara ütülendi, o battaniye ne ara kaldırıldı" der Bahar.

yapmasını sağlayan da Bahar'dır oysaki.

YENİ BİR HAYAT

İlk bölümün girişinde sabah kimse uyanmadan kahvaltı hazırlayan Bahar'ı izleriz. Ev kadınlarına dair konuşur dış ses olarak Bahar. "Bol zamanın vardır dersiniz, bilmezsiniz biz zamanla yarışırız. Bütün gün evdesiniz dersiniz, evet biz evde ömrümüzü sizin için harcarız." Kadınların ev içinde yüklendiği angaryaya dair birkaç kelam eder böyle diyerek. Hem kendini hem de çalışmayan kadınların hayatını özetlemeye çalışır bize. Kadınların iş gücüne katılım oranının yüzde 36 olduğu ülkemizde çalışma yaşamına dahil olmayan kadınlara dair, kısa da olsa birkaç kelam edilmesi bazı gerçekleri de ortaya serer. Bu cümleler evde yüklendiği angaryanın yok sayıldığına dair de şeyler söyler bize. "Hepinizden önce başlar bizim mesaimiz. Hepiniz uykudayken biz hazırlarız güneşi, günü, baharı. Bilmezsiniz o gömlek ne ara ütülendi, o battaniye ne ara kaldırıldı" der Bahar, bir mesai gibi günlük rutinde yapılan ev işlerinin, çocuk bakımının dışarıdan nasıl görüldüğünü anlatmak için.

Bahar bize ev içi angaryayı, çalışmayan bir kadın olarak yaşadıklarını anlatırken

Ekran görüntüleri Bahar'ın fragmanından alınmıştır

bir gün hayatı değişir. Yaşadığı sağlık sorunuyla beraber hayatının değişmesi gerektiğinin farkına varır. Günlük rutinlerini, yaptığı işleri değiştirir. Hiç başlamadığı mesleğine geri dönmeye karar verir. "Bütün çiçekleri koparsanız da baharın gelişini engellemeyebilirsiniz" dediğinde bize hayatının en sıradanlaştığı anda nasıl yükseldiğini anlatmak istemiş meğer. Ona biçilen; soylu bir ailenin gelini, birinin eşi, kayınvalidesinin hizmetlisi gibi rolleri atar üstünden. Hayatının, onun için daha iyi olacağını düşündüğü ikinci dönüm noktasındadır şimdi. Bundan sonra yeni hayatını yaşayacak Bahar. Biz de onun bu yeni hayat yolculuğuna eşlik edeceğiz.

Türkiye'deki dizi sektöründe çok az değinilen konulardan biri olması nedeniyle de ilgiyi çekiyor üstüne Bahar dizisi. Ancak her başarılı kadının arkasında onu destekleyen bir erkek vardır mesajı da veriliyor dizide. Hastalığı nedeniyle gittiği doktor Evren'in onu teşvik etmesiyle mesleğine geri dönüyor mesela Bahar. Elbette tek etmen doktor Evren değil. Hastanede kaldığı süreçte eşi ve kayınvalidesinin yaptıkları onu yeni bir hayata itiyor. Ancak bu hayatı nasıl kuracağı konusunda yol gösteren de Evren oluyor. Şimdilik motivasyon konuşmalarıyla yetinen Evren, umarım ilerleyen bölümlerde de sadece motivasyon konuşmaları yapılmaya devam eder. Kendine yeni bir yol çizmeye başlayan bir kadının hikayesini izliyoruz hep birlikte bu dizide.

'ASLINDA BU ÜLKEDE BİNLERCE BAHAR VAR'

BAHAR'da birçok kadın kendini de buldu. Kendi yaşamını yeniden kazanmaya çalışan kadınlar, diziye izlerken hissettiklerini, kendi yaşamlarını dizinin videolarının altında yorum olarak paylaştılar:

- "Aslında bu ülkede binlerce Bahar var."
- "Ben de okumuş, eğitilmiş biriyim. Beni de kocamın ailesi senelerdir böyle bastırıyor. Hor gördüler hep. Bahar gibi senelerdir eve kapattım kendimi onlar yüzünden. Şimdi küllerimden yeniden doğdum herkese karşı güçlüyüm. Ben de senelerdir herkese sustum, sırtıma bindiler. Mesleğime de geri döneceğim, artık kimsenin beni üzmesine müsaade etmeyeceğim. Bahar birçok kadının sesi oldu bence."
- "1998 mezunuyum, 2 yıldır ben de çeşitli sınavları kazanıp göreve başladım. İnsan isterse ya da mücadele etmesi gerekirse başaramayacağı şey yok."
- "Sınavı kazandığı anı unutamıyorum, o zıplarken ben ağladım. O duyguyu yaşamayan bilemez, kendisi için bir şeyleri başarmak, kendini kaçırdığı yerde yakalamak..."
- "Bahar gibi ben de evlilik için kariyerimi bıraktım ve hastaneye kariyerime geri dönmek için çalışıyorum. Öyle gözlerim dolu dolu izledim ki. Ben 20 yılımı vermek istemiyorum."